PARKSTAD 2040
een grenzeloos perspectief

Regionaal Afstemmingskader GOVI's Parkstad

Versie: Gemeenteraden Q1 2023

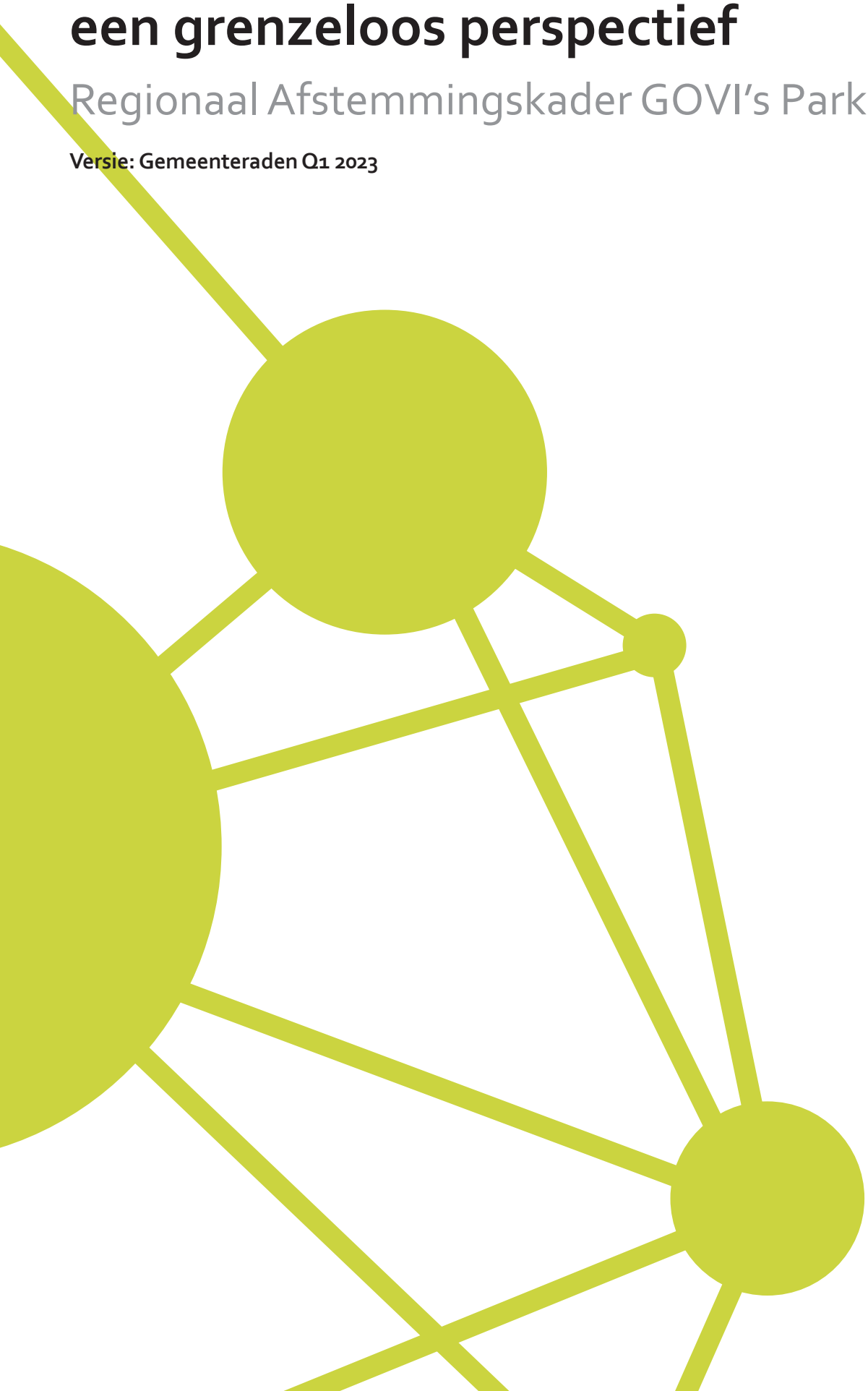

parkstad
stadsregio limburg

Parkstad 2040 – een grenzeloos perspectief
Regionaal Afstemmingskader GOVI's Parkstad
Versie: Gemeenteraden Q1 2023
Kernteam regionaal afstemmingskader en KuiperCompagnons

INHOUD

1.	**Een regionaal afstemmingskader voor Parkstad**		**4**
	1.1.	Inleiding	4
	1.2.	Relatie met andere processen	4
2.	**Kwaliteiten**		**6**
	2.1.	Uniek grensoverschrijdend landschap	7
	2.2.	Plek voor iedereen	7
	2.3.	Geschiedenis rijk in variatie	7
	2.4.	Uitersten en contrasten	7
	2.5.	Euregionale agglomeratie	9
3.	**Opgaven**		**10**
4.	**Perspectief parkstad 2040 – een grenzeloze regio**		**12**
	4.1.	Nieuwe oplossingen voor oude uitdagingen	16
	4.1.1.	Ambities	16
	4.1.2.	Belangrijke koppelingen	19
	4.2.	Toekomstbestendig Limburgs Landschap	20
	4.2.1.	Ambities	20
	4.2.2.	Belangrijke koppelingen	23
	4.3.	Vitaal en gezond	24
	4.3.1.	Ambities	24
	4.3.2.	Belangrijke koppelingen	27
5.	**Routekaart: werken in de beleidscyclus**		**28**

1. EEN REGIONAAL AFSTEMMINGS-KADER VOOR PARKSTAD

1.1. Inleiding

Als regio werken we hard aan het versterken van de kwaliteit van onze leefomgeving. Ook zetten we vol in op het vergroten van het welzijn en het versterken van de sociaaleconomische structuur. Met de komst van de Omgevingswet verandert de instrumentenmix van gemeenten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Gelijktijdig zien we dat een deel van het beleidskader in de Stadsregio toe is aan een actualisatie, waaronder de Intergemeentelijke Structuurvisie. Om die reden zijn we als regio dit proces begonnen.De vaststelling van dit document is een stap in dit proces, en nadrukkelijk geen afronding.

Dit regionaal afstemmingskader bevat het toekomstperspectief voor de leefomgeving van Parkstad richting 2040 en is de regionale bouwsteen voor de zeven gemeentelijke omgevingsvisies. Het is geen hard kader met strikte planologische sturingsprincipes, maar juist een inspirerend vergezicht gericht op het samenbrengen van kwaliteiten en opgaven op alle schaalniveaus. Daarnaast is het een positioneringsstuk naar de bredere regio: waar zien we kans voor verdere samenwerking en ruimtelijke structuurversterking als een vitale grensregio. De Strategische Agenda Parkstad 2021-2030 is een belangrijke strategische basis voor dit afstemmingskader en legt de koppeling met ontwikkelingen voorbij die periode.

De identiteit en kernkwaliteiten van onze regio zijn het gedeelde startpunt. Verder werken vanuit die kwaliteiten zorgt voor breed draagvlak, oog voor wat belangrijk is en aansluiting bij de lokale trots en een gevoel van verantwoordelijkheid bij alle bestuurders, inwoners ondernemers en maatschappelijke partners. We hebben onze belangrijkste opgaven en uitdagingen thematisch in beeld gebracht. Die beperken zich niet alleen tot de regionale schaal, maar zijn een breed overzicht van relevante ontwikkelingen die in Parkstad spelen.

Als regio hoeven we niet overal mee aan de slag. Sommige ontwikkelingen horen thuis op de schaal van individuele gemeenten en andere juist bij de provincie. Een aantal opgaven vraagt om een gezamenlijke aanpak van regio, gemeenten, Provincie en/of Rijk.
Met een vergezicht voor Parkstad in 2040 schetsen we vanuit het perspectief van de omgevingsvisies de belangrijkste ambities en ontwikkelingen waar we samen mee aan de slag gaan. Centraal daarin staat het idee van een afstemmingskader. Het vergezicht bevat niet alle ontwikkelingen en we kunnen ook niet alles voorspellen. Maar het afstemmingskader biedt een samenhangend overzicht van de belangrijkste kwaliteiten, opgaven en ambities waar we als regio op in gaan zetten. Ontwikkelingen die worden opgepakt door de regio, gemeenten en initiatiefnemers passen in het overkoepelende doel en worden integraal afgewogen. Dat betekent concreet dat bij iedere ontwikkeling in de leefomgeving met een regionaal belang, alle in dit kader genoemde ambities tegen elkaar worden afgewogen en zo tot een gemotiveerd integraal besluit gekomen kan worden.

1.2. Relatie met andere processen

Het afstemmingskader is een onderdeel van een groter samenhangend geheel van ontwikkelingen. Via allerlei processen wordt er op nationaal, provinciaal, (eu)regionaal en gemeentelijk niveau gewerkt aan ruimtelijke opgaven. De uitwerking van de verschillende ambities in dit afstemmingskader moet daarom verbonden zijn met al die andere trajecten. Het gaat onder andere over de verschillende thematische regionale structuurvisies,programma's en projecten op regio- en provincieniveau. De nationale en provinciale omgevingsvisies zijn andere integrale visies waar de uitwerking van het afstemmingskader, en in het verlengde daarvan de omgevingsvisies, aansluiting bij zoeken. Daarbij is geen sprake van eenrichtingsverkeer. Als Parkstad zoeken we aansluiting bij deze visies, maar gebruiken dit afstemmingskader ook als positioneringsstuk richting de POVI en de uitwerking van het NOVEX-gebied Zuid- Limburg.

In dit geheel aan beleidsstukken en processen is het belangrijk om de plek en rol van het afstemmingskader goed te duiden. Het regionale beleidskader waarmee de gemeentebesturen en de bestuurscommissies op dit moment ontwikkelingen sturen bestaat uit verschillende structuurvisies, beleidsvisies en programma's. De drie overkoepelende documenten zijn de Intergemeentelijke structuurvisie Parkstad, Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg. Daarnaast hebben alle gemeenten (m.u.v. de in 2019 gevormde fusiegemeente Beekdaelen) een eigen gemeentelijke structuurvisie en bijbehorend thematisch beleid. Onder de Omgevingswet is het echter de bedoeling dat gemeenten toewerken naar één gemeentedekkende omgevingsvisie. Dat betekent dat er een samenhangende visie moet komen voor alle relevante beleidsthema's. Daarmee vervangt een omgevingsvisie (en eventueel daaronderliggende programma's) de voorgaande gemeentelijke en regionale structuurvisies.

Omdat de Parkstad-gemeenten hun omgevingsvisies op verschillende momenten vaststellen is het belangrijk dat regionale afspraken op een vergelijkbare manier lokaal geborgd worden. Hier komt het afstemmingskader om de hoek. Het afstemmingskader is bewust geen vervanger van de huidige intergemeentelijke structuurvisie en de regionale structuurvisies. Het is een kapstok die duidelijk maakt hoe de stukken zich tot elkaar verhouden, op welke manier bestaande afspraken geborgd blijven en hoe nieuwe ambities en opgaven een plek krijgen.

Dit afstemmingskader is daarom een 1.0-versie. Het schetst de nieuwe gedeelde stip op de horizon voor de leefomgeving van en het beschrijft hoe de beleidsprocessen de komende twee jaar gestroomlijnd gaan worden.

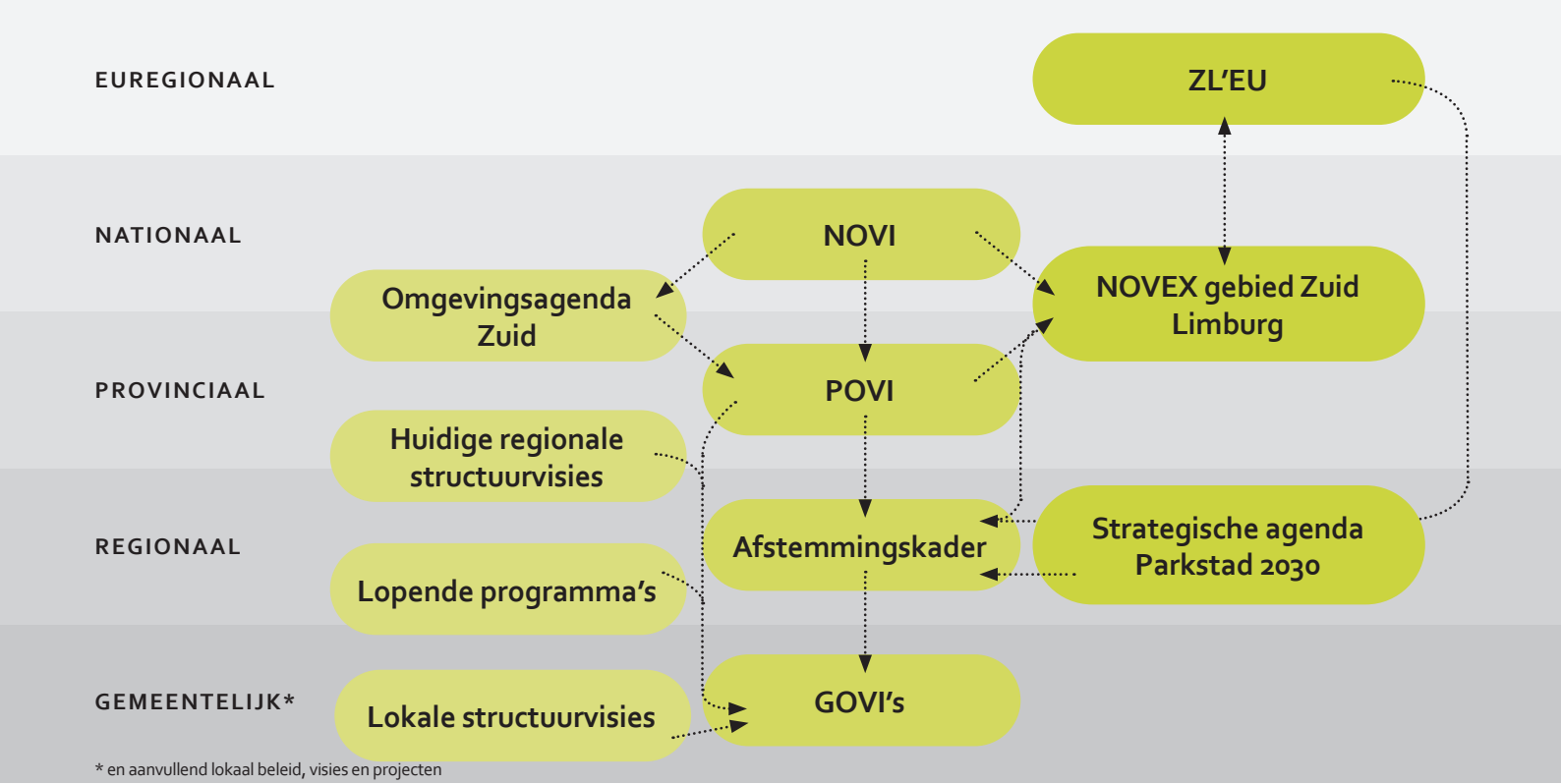

* en aanvullend lokaal beleid, visies en projecten

2. KWALITEITEN

Voordat we het gaan hebben over de toekomst, is het belangrijk om te weten waar we vandaan komen en wat ons als Parkstad uniek maakt. Onze bijzondere ligging, het bijzondere landschap, de unieke historische ontwikkelingen en samenleving zijn de kern van onze identiteit.

Onze kwaliteiten zijn het startpunt in het nadenken over de toekomst. Want naast de uitdagingen die we aan willen pakken, zijn dit de kenmerken waarom mensen graag hier wonen en werken, wat trots oproept en een gevoel van thuis zijn geeft. Het is wat de gemeenten en daarmee Parkstad hun identiteit geeft.

We willen verder bouwen op die kwaliteiten. Enerzijds om ze te versterken, maar vooral om tot keuzes te komen die passen binnen die kwaliteiten. Ontwikkelingen die thuis horen in Parkstad.

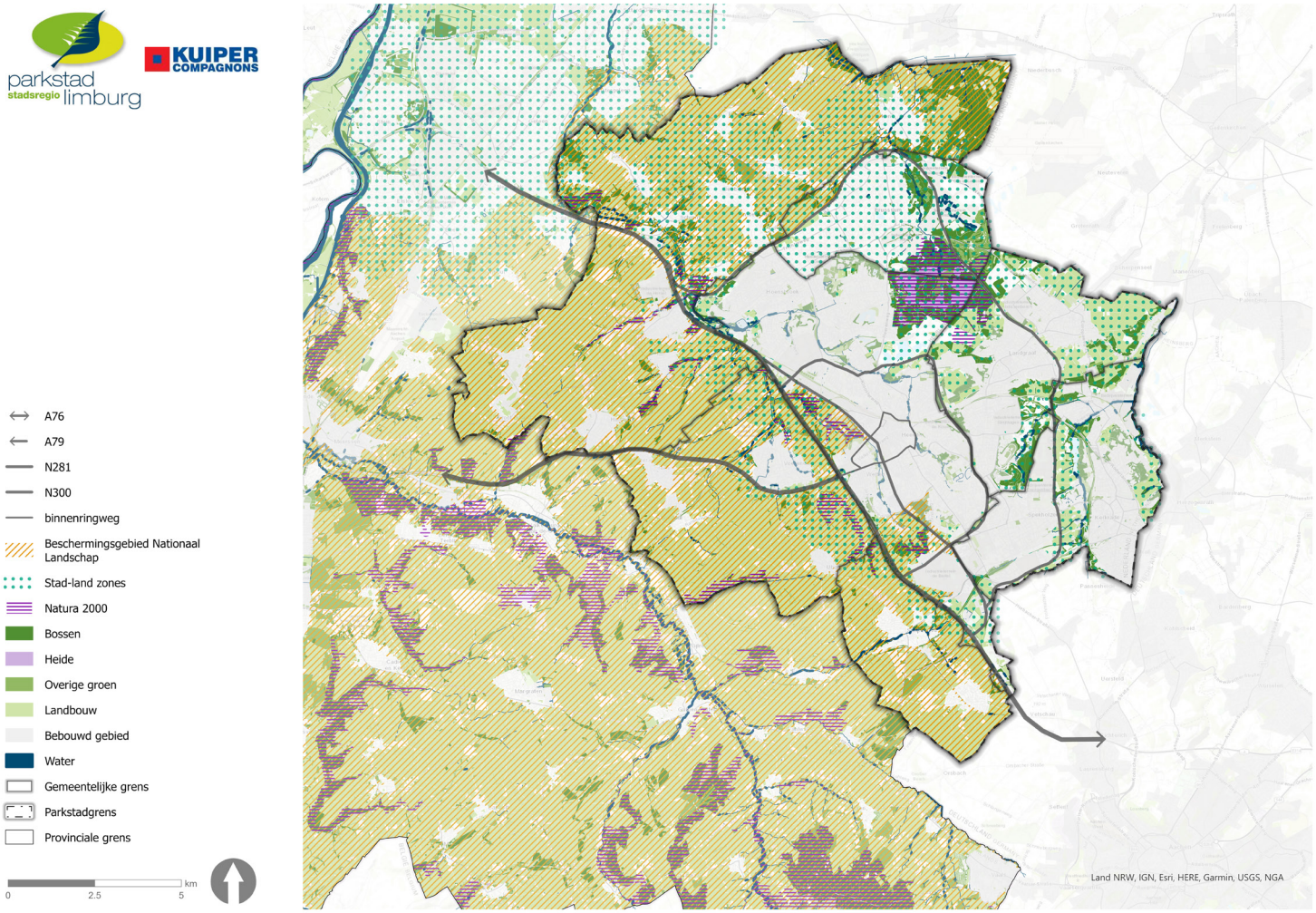

2.1. Uniek grensoverschrijdend landschap

We zijn onderdeel van een voor Nederlandse begrippen unieke omgeving. De beekdalenstelsels van de Geleenbeek, de Rode Beek en het Wormdal lopen dwars door de regio en rijgen stedelijk en landelijk gebied aan elkaar. We hebben grote natuurgebieden die tot ver in Duitsland doorlopen, die via de beekdalen en parken tot in de haarvaten van de steden en dorpen doordringen. Het karakteristieke buitengebied met haar agrarische landschap maakt onderdeel uit van het unieke Nationaal Landschap Zuid-Limburg met glooiende hellingen, plateaus, holle wegen, graften, bossen en carréboerderijen.

2.2. Plek voor iedereen

Parkstad heeft de nodige maatschappelijke uitdagingen, maar we mogen niet vergeten wat de kracht is van onze samenleving en cultuur. Verbonden, eigen, samen en altijd in voor gezelligheid. Dat allemaal in kernen waar er nog plek is voor iedereen. We hebben een grote verscheidenheid aan woonmilieus en, zeker in vergelijking met de rest van het land, een aantrekkelijke prijs/kwaliteitverhouding. Daarnaast hebben we een rijke traditie in het samen werken aan sociaalmaatschappelijke uitdagingen. We kijken op een andere manier naar de uitdagingen en durven in te zetten op lange termijn ontwikkelingen.

2.3. Geschiedenis rijk in variatie

Van Romeinse glorie, via de turbulente middeleeuwen naar de mijntijd en van zware transitiejaren naar een nieuwe elan. Parkstad is als geenander gevormd door de geschiedenis en is trots op de rijke variatie aan verhalen, gebieden en gebouwen die zichtbaar en onzichtbaar aanwezig zijn in de regio. Of het nu gaat om restanten van de Romeinen, de sporen uit de mijntijd, de prachtige kloosters en kastelen of onze eigen stroomtrein, ze geven allemaal een eigen identiteit aan een straat, wijk, gemeente en regio.

Ook de ondergrond speelt een bepalende rol: dorpen en steden zijn ontstaan op plekken vanwege de aanwezigheid van water, löss, zand, steen en steenkool. Kennis van erfgoed en cultuur zijn inspirerend voor nieuwe ontwikkelingen en de aanwezigheid ervan biedt volop kansen voor regionale ontwikkelingen.

2.4. Uitersten en contrasten

Parkstad is een contrasterende eenheid van gebieden met een eigen karakter en interne samenhang. Een omgeving van stadse drukte en dorpse knusheid. Van murals en waardevolle monumenten. Van grote attracties en rustige natuurgebieden. Voor elk wat wils en een dynamiek die te zien is in de plekken en de mensen. Een regio met veel potentie en volop ruimte voor kansen en ideeën.

De recent aangelegde Buitenring voor het autoverkeer (de 'Leisure Ring') en de in ontwikkeling zijnde langzaam-verkeersroute 'Leisure Lane' zorgen voor een goede en aantrekkelijke ontsluiting van de toeristische attracties. Het centrum van Parkstad heeft met het Maankwartier een aantrekkelijke en onderscheidende stationsomgeving gekregen. De regio heeft een aantrekkelijk aanbod aan cultuur en evenementen met (inter)nationale allure, met onder andere het Parkstad Limburg Theater, Pinkpop, Cultura Nova, de murals, schrit_tmacher, WMC en de Parade. Ook is er sprake van een groot aantal meer lokale tradities zoals schuttersfeesten, meifeesten, processies en fanfares. Binnen een reistijd van 1 uur wonen meer dan 12 miljoen mensen, een vergelijkbaar aantal als in een straal van 1 uur rond Utrecht. In een straal van 2 uur wonen zelfs 30 miljoen mensen. Kortom, een heel grote potentiële doelgroep recreanten en toeristen. De regio is dan ook in trek bij initiatiefnemers.

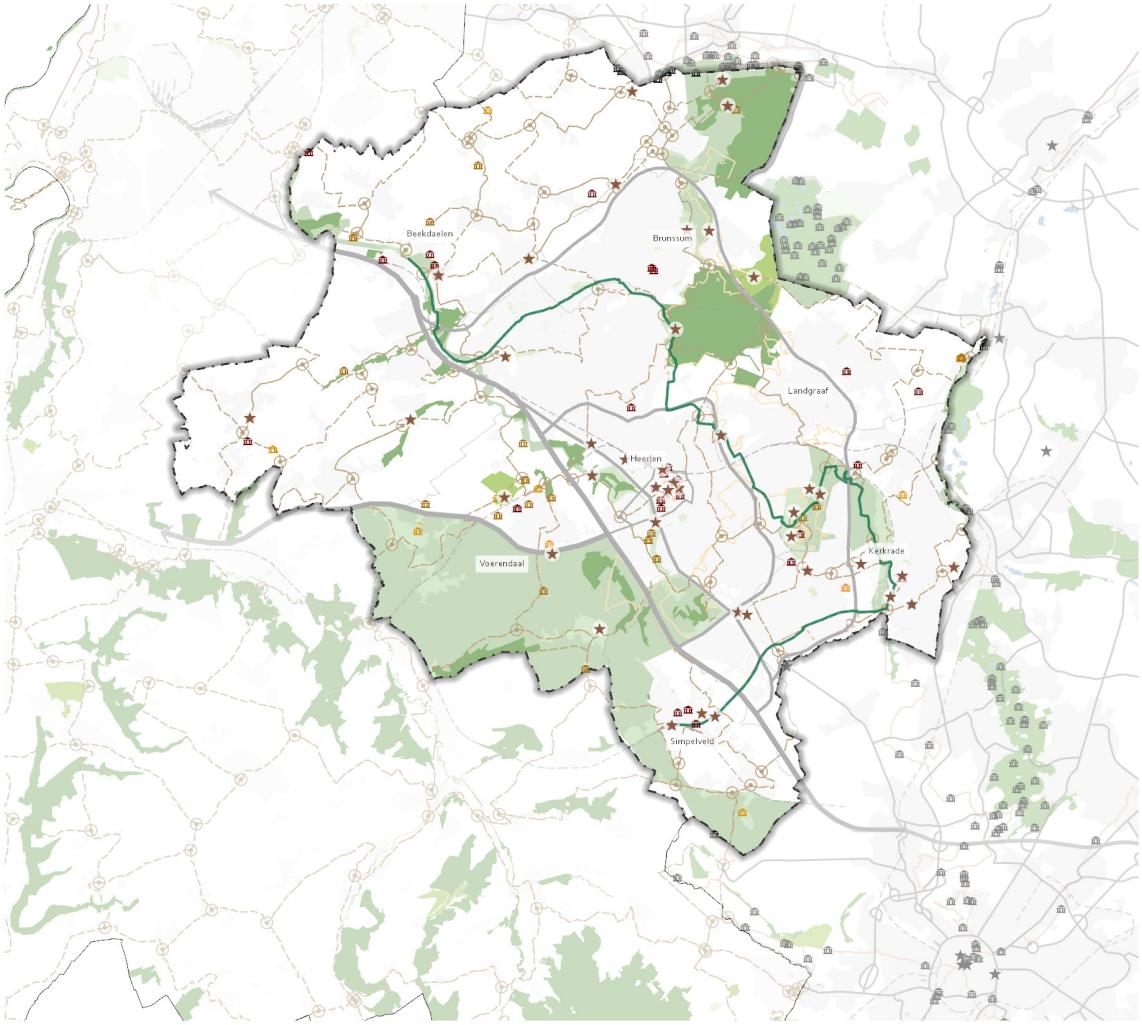

- Stedelijk centrum
- Attracties
- Romeinse Tijd
- Middeleeuwen
- Mijntijd
- Fietsknooppunten
- Fietsroute
- Leisure Lane
- A76
- A79
- N281
- N300
- binnenringweg
- Historische buitenplaatsen
- park
- golfbaan
- natuurgebied
- Groengebieden
- Bebouwd gebied
- Trein
- Gemeentelijke grens
- Parkstadgrens
- Provinciale grens

Voorzieningen (Toerisme) Duitsland

- Mijntijd - Romeinse Tijd (DE)
- Attracties (DE)
- Natuur
- Waterplassen

0 2,5 5 km

2.5. Euregionale agglomeratie

We liggen aan de grens, maar zijn geen uithoek. Parkstad vormt met de Städteregion Aachen een Euregionale agglomeratie aan de logistieke as van Keulen naar Antwerpen en ligt op relatief korte afstand van andere grote agglomeraties zoals Luik, Eindhoven, Düsseldorf en het Ruhrgebied. We hebben gedreven lokale ondernemers, een sterke triple helix-samenwerking, een gezonde maaksector en een opbloeiende kenniseconomie. Met een divers MKB, grote werkgevers en een opbloeiend MedTech-cluster krijgen we een steeds meer diverse economische sector. De ontwikkeling van de Brightlands Smart Services Campus en de samenwerking met scholen, universiteiten en onderzoeksinstellingen in de Euregio positioneert Parkstad ook steeds meer als kenniscluster.

We zijn fysiek en niet-fysiek verbonden met Duitsland, België en de rest van Nederland. Ons wegennet zorgt voor een uitstekende ontsluiting voor auto- en vrachtverkeer en het stedelijk gebied heeft een goed openbaar vervoersnetwerk met bussen en treinen. We werken op allerlei fronten samen met onze Duitse buren. Het Grens Info Punt en de Eurode Raad zijn hier uitstekende voorbeelden van. Een grensoverschrijdend bedrijventerrein, een gedeelde mijnhistorie, verbonden landschappen, de Drielandentrein en een rijke geschiedenis zijn slechts het begin van een verdere doorgroei naar een vitale Euregionale agglomeratie. In de volgende versie van dit regionale afstemmingskader wordt de euregionale potentie verder uitgewerkt, waarbij de in ontwikkeling zijnde 'ruimtelijke strategie Zuid-Limburg in Euregionale Context (ZL'EU)' een belangrijke bouwsteen is.

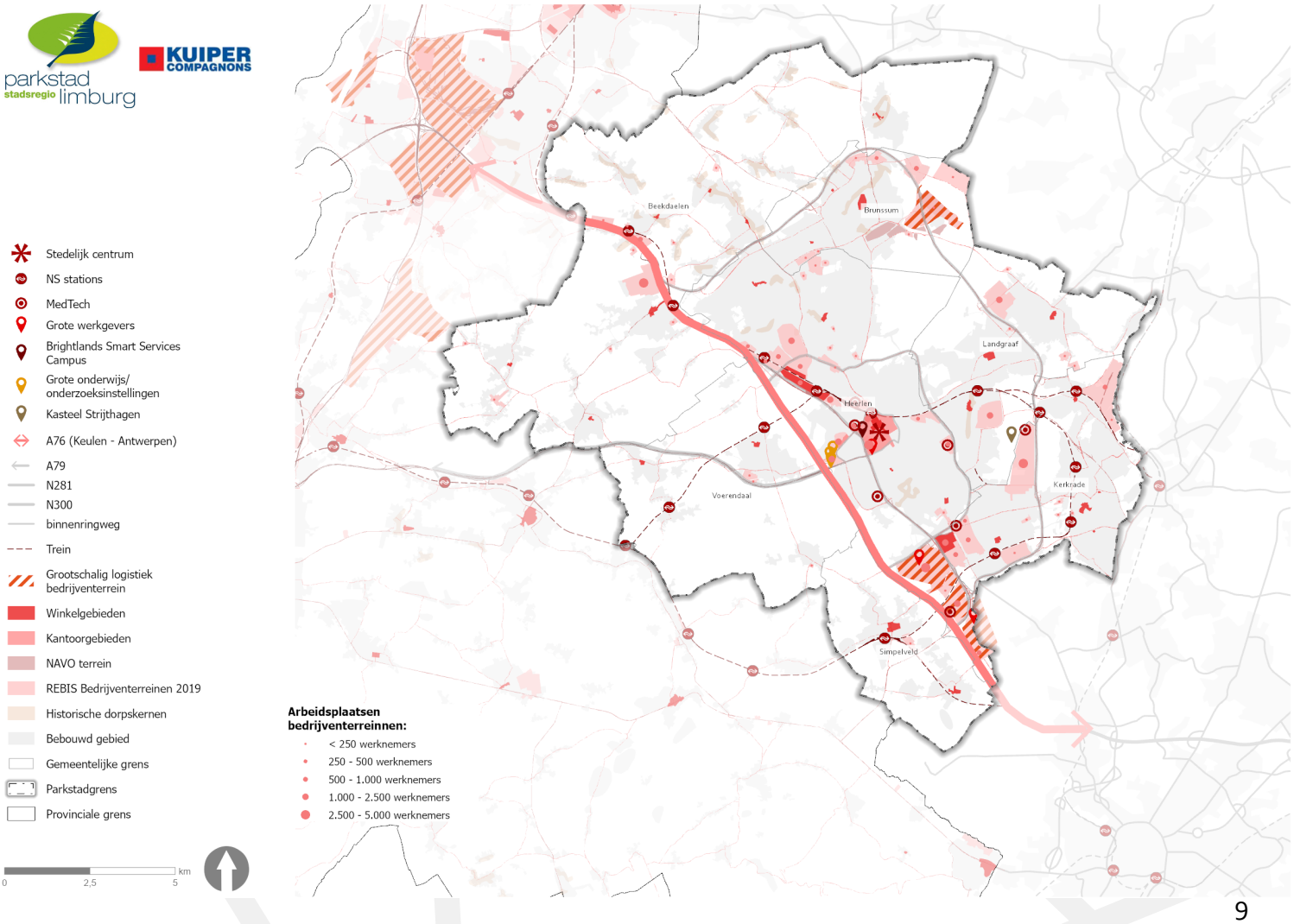

3. OPGAVEN

Als regio staan we voor een aantal grote opgaven en transitievraagstukken die we op een efficiënte wijze gezamenlijk op kunnen pakken.

In dit hoofdstuk geven we een beknopte, niet-alles-omvattende thematische beschrijving van de belangrijkste opgaven die een nadrukkelijke relatie met de leefomgeving hebben. Dit is tot stand gekomen na een thematische inventarisatie. De inventarisatie is op aanvraag in te zien bij de Stadsregio Parkstad Limburg.

In algemene zin geldt dat we bij iedere opgave aandacht hebben voor de kenmerken van de plaats en directe omgeving (genius loci), zodat de ontwikkeling bijdraagt aan het versterken van de kwaliteit en identiteit van de plek en regio. Kenmerkende structuren worden beschermd en waar mogelijk verder ontwikkeld of hersteld. Het gaat dan bijvoorbeeld om natuurlijke structuren zoals landschap, bodem en water, maar ook om culturele structuren zoals erfgoedlocaties en de omgeving daarvan.

Op het gebied van wonen en leefbaarheid ligt er een grote kwaliteits- en verdunningsopgave voor de particuliere voorraat. Circa 16.000 woningen zijn verouderd en/of sluiten niet aan bij de vraag. Hier is deels ook sprake van leegstand. Er is behoefte aan meer huurwoningen voor middeninkomens en een (tijdelijke) behoefte aan extra sociale huurwoningen. Daar is bovendien ook sprake van een vernieuwingsopgave. Vanwege vergrijzing en het 'langer thuis wonen' is er ook behoefte aan levensloopbestendige woningen. Tenslotte is in de planvoorraad sprake van woningbouwplannen, die niet aansluiten op de behoefte.

Op mobiliteitsgebied wordt volop ingezet op meer fietsgebruik, met veel positieve neveneffecten op o.a. duurzaamheid, gezondheid, leefbaarheid en betaalbaarheid. Dit vraagt om een inrichting van de leefomgeving die verkeersveilig is en waarin lopen en fietsen worden gestimuleerd. Ook wordt ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid, o.a. door het verruimen van het aanbod (elektrisch) deelvervoer, slimme/multimodale knoopontwikkeling, bereikbaarheid van het buitengebied en verbindingen met andere regio's, ook over de grens. De Intercity Aken staat daarbij hoog op de agenda.

Een belangrijke opgave ter versterking van de economie betreft de bedrijventerreinontwikkeling. Er is vraag naar grote kavels op het gebied van vooral MedTech/logistiek. De beschikbare ruimte is beperkt, waardoor sprake is van brownfieldontwikkeling en er mogelijk ook behoefte is aan greenfieldontwikkeling. Deze ontwikkeling is van grote betekenis voor de arbeidsmarkt, huisvesting en het wegwerken van sociaaleconomische achterstanden en heeft daarnaast een grote ruimtelijke impact. Als grootschalige uitbreidingslocatie wordt gekeken naar de Oostflank. Wetgeving over stikstof is echter een complicerende factor bij ontwikkelingen, en maakt in sommige gevallen ontwikkeling zelfs onmogelijk.

Een andere belangrijke economische opgave is het versterken van de hoofdstructuren op het gebied van winkels, bedrijventerreinen en kantoren en het verbeteren van de leefbaarheid in de (oude) lintstructuren. Vanwege de grensligging wordt ingezet op een verdere ruimtelijk-economische vervlechting met de stadsregio Aken. De transformatie naar een circulaire economie zal ook een ruimtevraag met zich meebrengen, vanwege het lokaal en regionaal kunnen sluiten van kringlopen. Hergebruik van materialen biedt kansen voor een duurzame inrichting van de leefomgeving. De sociaaleconomische opgaven in Parkstad zijn enorm. De huidige achterstanden moeten worden weggewerkt tot tenminste het Limburgse gemiddelde. Dat vraagt niet alleen om investeringen op sociaaleconomisch gebied, maar ook om investeringen in de leefomgeving om deze aantrekkelijker en uitnodigender te maken. De differentiatie in gebieden en gemeenten vraagt om een gebiedsgerichte aanpak. We zetten in op brede welvaart in de regio.

Ter versterking van de vrijetijdseconomie wordt ingezet op het meer beleefbaar maken van de (omgevings)identiteit en het verbeteren van toeristisch-recreatieve verbindingen. Daarbij wordt ingezet op een Zuid-Limburg-dekkend knooppuntennetwerk voor wandelaars, het verbeteren van het fiets(route)netwerk en het doorontwikkelen van de Parkstadring als Leisure Ring. De afwisseling van stedelijk en landelijk gebied en de kwaliteiten daarvan spelen in deze opgaven een grote rol.

De energieopgave bestaat uit een transitie naar het opwekken van hernieuwbare energie (wind- en zonne-energie) en de warmtetransitie. Met name de opwek

van wind- en zonne-energie heeft grote ruimtelijke impact, zowel feitelijk als de diverse manier waarop dit door mensen ervaren wordt. Het gaat daarbij om ruimte rondom windturbines, ruimte voor zonneparken en ruimte voor zonnepanelen op daken. Ook het energienetwerk vraagt om meer ruimte.

De klimaatopgave vraagt om meer ruimte voor water en groen, zowel in het stedelijke als landelijke gebied. Het gaat daarbij om nieuwe ontwikkelingen en ook om het versterken van bestaande groen- en waterstructuren. Centraal staat het verminderen van hittestress, het tegengaan van droogte en het voorkomen van wateroverlast. De klimaatadapatiestrategie geeft richting aan deze opgaven.

Op het gebied van landbouw wordt ingezet op het circulair maken van de landbouw, waarbij ongewenste effecten op landschap, leefomgeving en natuur verminderd worden. Voor een deel van de landbouwproductie wordt er de komende jaren op ingezet om dit in een regionaal voedselsysteem (Zuid-Limburg) te verwerken en vermarkten.

Vanwege de grensligging van Parkstad zijn er ook specifieke opgaven om de verwevenheid met – met name – de stadsregio Aken te versterken. Het gaat niet alleen om fysieke verbindingen zoals de Intercity Aken en de Drielandentrein en betere verbindingen over de weg. Het gaat ook om de grensoverschrijdende context waarin alle hiervoor genoemde opgaven plaatsvinden. We kijken bij alle opgaven naar kansen die de grensligging te bieden heeft en mogelijkheden om belemmeringen weg te werken.

De opgaven hierboven zijn thematisch beschreven, omdat hier nu ook veelal thematisch aan wordt gewerkt. Uiteraard worden de opgaven vaak wel afgestemd met opgaven die vanuit andere thema's zijn opgepakt, om zo integraliteit te bevorderen en conflicten te voorkomen. In het hierna volgende hoofdstuk, betreffende de ambities, worden de thematische schotten zoveel mogelijk verlaten om tot integrale vergezichten te komen.

Thema's Inventarisatiesheets

- Landschap en identiteit
- Wonen en Leefbaarheid
- Mobiliteit
- Economie
- Vrijetijdseconomie / toerisme
- Energietransitie
- GROS
- Gezondheid en sociaaleconomische structuur
- Klimaat
- Cultuurhistorie en Archeologie
- Bodem en Water
- Circulaire economie
- Landbouw

4. PERSPECTIEF PARKSTAD 2040 – EEN GRENZELOZE REGIO

Onze stip op de horizon

In 2040 is Parkstad een duurzame en vitale grensregio met een krachtig economisch, fysiek en sociaal profiel. De regio is goed verbonden met de omliggende regio's: de intercity vanuit de Randstad rijdt via Heerlen ieder half uur door naar het HSL-station van Aken en de Drielandentrein biedt via Maastricht een vergelijkbare verbinding met het HSL-station van Luik. Inwoners profiteren nog meer dan nu van de euregionale ligging: een uurtje wandelen in het Aachener Wald of op de Brunssummerheide, een dagje winkelen in Keulen of Brussel, een technische opleiding volgen aan de RWTH of aan de TU in Eindhoven en met de e-bike naar het werk in Aken of Heerlen. Voor een inwoner van Parkstad zijn dit soort keuzemogelijkheden vanzelfsprekend en even aantrekkelijk. Parkstad onderscheidt zich van andere Nederlandse grensregio's door samen met de Städteregion Aachen te functioneren als grensoverschrijdende agglomeratie.

Langdurige investeringen hebben ertoe geleid dat de jeugd gezond en veilig opgroeit en de brede welvaart tenminste op het gemiddelde Limburgse niveau zit. De wijken met grote opgaven zijn door circulaire herstructurering getransformeerd tot aangename, klimaatbestendige en gezonde woonwijken. Door de nabijheid van onderwijsinstellingen, de kansen die de Euregionale arbeidsmarkt biedt en door steeds meer mogelijkheden voor locatie-onafhankelijk werk, is een passende opleiding en een leuke baan voor iedereen bereikbaar. Wie dat wil kan een succesvolle carrière doorlopen, zonder genoodzaakt te zijn om uit de regio te verhuizen. De centra zijn levendig: de leegstand van de afgelopen jaren heeft ruimte geboden aan nieuw ondernemerschap, nieuwe woningen, meer groen en meer water waardoor de omgevingskwaliteit fors omhoog is gegaan.

Het unieke landschap is zichtbaar en beleefbaar aanwezig in zowel het landelijk als stedelijk gebied van Parkstad. Het nodigt uit om al fietsend of wandelend verder ontdekt te worden.

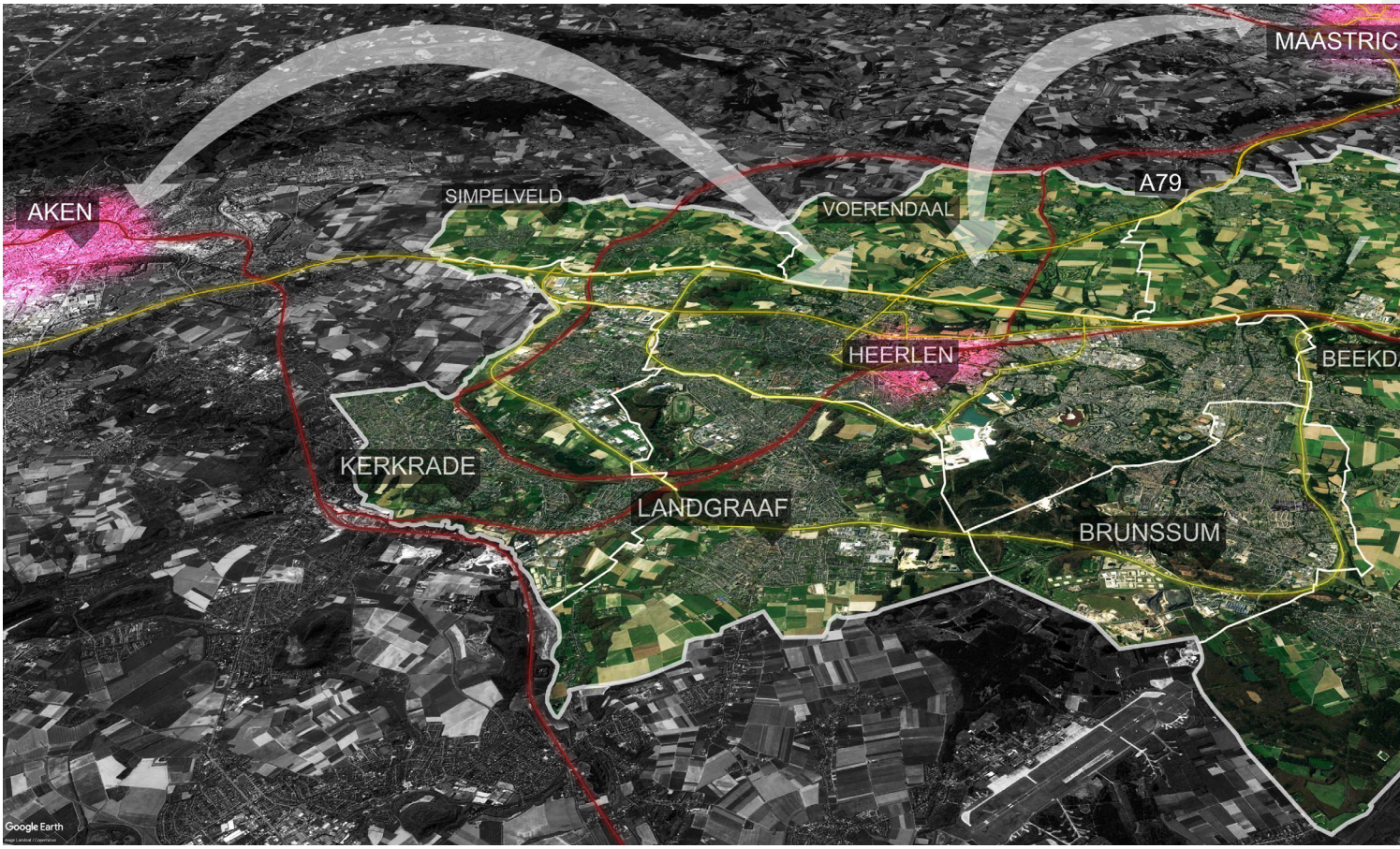

Nieuwe ontwikkelingen worden naadloos ingepast en dragen bij aan een nog fraaier, sterker en klimaatbestendig landschap. Historische gebouwen stralen weer en hebben een herkenbare relatie met de omgeving. Gezond, lokaal geproduceerd voedsel is betaalbaar en overal verkrijgbaar dankzij een goed functionerend regionaal voedselsysteem. De circulaire productie en verwerking ervan, met respect voor de natuur en de bodem, geeft het kleinschalige landschap en de daarin werkende ondernemers een duurzame toekomst.

Parkstadprincipes

Bij het uitwerken van de ambities en het werk maken van de toekomst van Parkstad hanteren we een aantal principes die ongeacht plek, ambitie of initiatief leidend zijn. Hier baseren we ons op de principes uit de NOVI, aangescherpt om te passen bij de schaal en werkmethode van Parkstad.

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal
3. Afwenteling voorkomen: een ontwikkeling mag niet op een later moment of op een andere plek voor problemen zorgen
4. Schakelen tussen schalen: de balans tussen de regio en de individuele gemeenten en de omliggende regio's
5. Maatschappelijke opgaven als een bouwsteen bij ruimtelijke ontwikkelingen

Een regio zonder grenzen

We hebben unieke kwaliteiten en bijzondere opgaven, en daarom werken we met innovatieve en soms aparte oplossingen! We durven anders te kijken naar onze opgaven en zetten ze waar mogelijk in als kans om de kwaliteiten van Parkstad te versterken. In onze ambities verknopen we de vaak thematische opgaven en benaderen ze vanuit onze overkoepelende kwaliteiten. Op die manier bedenken we oplossingen die thuishoren in Parkstad.

Wij kijken over de grenzen heen. De echte grenzen met onze buren en de grenzen van traditionele methoden. We bekijken Parkstad vanuit een nieuw perspectief! We bepalen daarom een set ambities die uitgaat van de Parkstadse kwaliteiten en een innovatieve en grensoverschrijdende manier van denken en doen. Die ambities zijn integraal en dagen onszelf en initiatiefnemers uit om integraal aan te werken. Daarmee bedoelen we dat iedere ontwikkeling bekeken moet worden vanuit al deze ambities. Dus geen woningbouw zonder na te denken over het klimaat en geen energietransitie zonder oog voor landschappelijke kwaliteiten.

Nieuwe oplossingen voor oude uitdagingen

1. Slimme koppen en handige handen werken aan de toekomst
2. Samen werken aan een duurzame regio
3. Op weg naar een circulaire economie
4. Realiseren van een klimaatbestendige woon- en werkomgeving
5. Werken en leven in een versneld digitaal tijdperk
6. Werklocaties als economische motor
7. Positie pakken als Euregionale agglomeratie
8. Ontwikkelen van een modern mobiliteitssysteem

Toekomstbestendig Limburgs Landschap

1. Toekomstbestendig landschap realiseren
2. Energie en landschap in balans
3. Transitie naar een circulaire landbouw
4. Oog voor de ondergrond
5. Herkenbaar maken van onze historie
6. Recreatie en ontspanning voor iedereen

Leefbare, vitale en gezonde wijken en kernen

1. Langdurig investeren in vitale samenleving
2. Gezonde jeugd met een kansrijke toekomst
3. Omgeving die positieve gezondheid stimuleert
4. Investeringen in wonen als aanjager voor vernieuwing
5. Ontwikkelen van een euregionale woningmarkt
6. Winkelclusters als fundamenten voor de leefbaarheid
7. Passende gezondheidszorg, thuis en bij de specialist
8. Verenigingen als smeerolie van de samenleving
9. Brede welvaart door een gezonde en circulaire samenleving

4. Realiseren van een klimaatbestendige woon- en werkomgeving

3. Nationaal centrum circulair bouwen

2. Samen werken aan een duurzame regio

1. Slimme koppen en handige handen

NIEUWE OPLOSSINGEN

1. Langdurig investeren in vitale samenleving

2. Gezonde jeugd met een kansrijke toekomst

3. Omgeving die positieve gezondheid stimuleert

4. Inbreiding en transformatie als aanjagers

5. Een euregionale woningmarkt

6. Winkelclusters als fundamenten voor de leefbaarheid

LEEFBARE, VITALE EN GEZONDE WIJKEN EN KERNEN

7. Passende gezondheidszorg

8. Verenigingen als smeerolie van de samenleving

9. Brede welvaart door een gezonde en circulaire samenleving

5. Werken en leven in een versneld digitaal tijdperk

6. Grote werklocaties als economische motor

7. Euregionale hub

8. Moderne mobiliteit

1. Gezonde natuur

2. Oog voor de ondergrond

3. Circulaire landbouw

4. Herkenbare historie

5. Recreatie en ontspanning

6. Energie en landschap in balans

4.1. Nieuwe oplossingen voor oude uitdagingen

Deze ambitie gaat over het op nieuwe manieren benaderen van opgaven op het gebied van economie, ontwikkeling en herstructurering, kennis, grensoverschrijdend samenwerken, mobiliteit, verduurzaming, circulariteit en digitalisering.
Het aanpakken van bestaande en nieuwe uitdagingen op een Parkstad-unieke manier.

4.1.1. Ambities

Slimme koppen en handige handen werken aan de toekomst

Een regio waar innovatie, onderzoek en uitvoering hand in hand gaan. We verstevigen het onderwijs- en onderzoeksprofiel door toe te werken naar centrale kennislocaties (onderwijs naar Heerlen centrum en de Brightlands Smart Services Campus als een van de nationale Artificial Intelligence Hubs) en samen te blijven werken met de Open Universiteit, Zuyd Hogeschool, de Universiteit Maastricht en RWTH Aken en de twee andere Brightlands campussen. Dat koppelen we aan gebiedsgerichte leer-werktrajecten gericht op transities en herstructurering en samenwerking met kennisinstellingen. We stimuleren de ontwikkeling van start-ups, scale-ups én het gevestigde mkb, om kennis en innovatieve concepten toe te voegen aan sterke lokale sectoren zoals medische logistiek, smart services, zorg (zoals e-health), leisure en retail. Daarbij zoeken we onder andere naar manieren om start- en scale-ups uit de Brightlands campussen plek te bieden op bedrijventerreinen om zo lokale innovatie en ketenoptimalisatie te stimuleren.

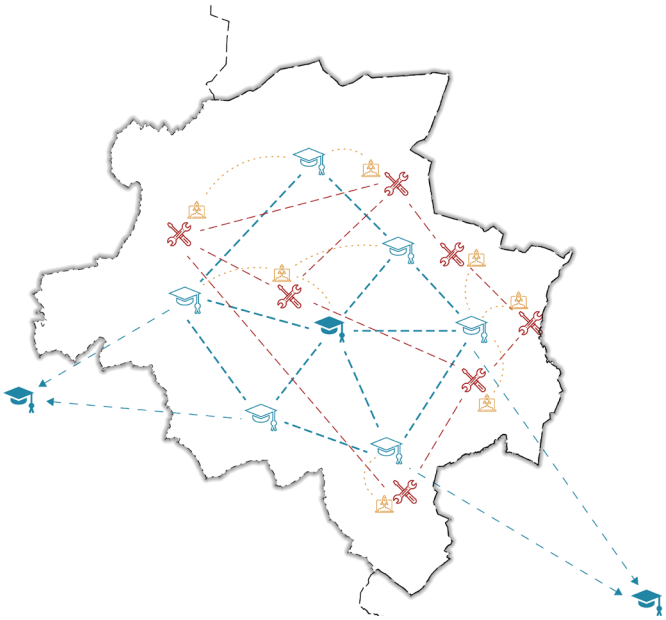

Figuur 1. Een gezond en divers economisch systeem - innovatie, onderzoek en uitvoering hand in hand

Het aantrekken van een kenniseconomie vraagt ook om een specifiek soort werknemers. Enerzijds biedt het een nieuw perspectief voor mensen uit de regio. Indien er behoefte ontstaat aan mensen van buiten de regio zal dit ook mee moeten worden genomen in de analyse van de woningmarkt. Het aanjagen van de verduurzaming en circulaire economie vraagt om handige handen. Zonder gekwalificeerde vakmensen en in de techniek- en bouwsector kunnen we onze doelstellingen niet halen. Daarbij leggen we een link met de Vakmanschapsagenda MBO 2030 en worden samen met WSP Parkstad, het Vista College en de mensontwikkelbedrijven ontwikkelingen opgezet voor kansrijke banen in de logistiek, techniek, bouw, zorg en horeca.

Samen werken aan een duurzame regio

De Parkstad-gemeenten werken al sinds 2013 samen aan de opgaven rondom de energietransitie. Als Parkstad zetten we richting 2030 in op een totaal opgesteld vermogen van 0,504 TWh aan zon- en windenergie. Dit werken we in RES-verband op Zuid-Limburgse schaal samen uit. We hebben concrete afwegingskaders opgesteld voor het ontwikkelen van windturbines en zonne-energie en de manier waarop de omgeving (financieel) betrokken wordt.

Met het actualiseren van de strategische agenda van Parkstad Limburg bouwen we verder op de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet en verbreden we de samenwerking op het vlak van duurzaamheid met thema's als klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit en circulariteit. Zo vormen we Parkstad om tot een eerlijke en economisch sterke samenleving, waarbij economische groei wordt losgekoppeld van het gebruik van fossiele bronnen, in lijn met de regionale, nationale en internationale klimaatdoelstellingen. We verminderen niet alleen de kwetsbaarheid voor de gevolgen van klimaatverandering, maar zetten onze herstructureringsopgaven daarbij in als innovatiekans, bijvoorbeeld op het gebied van circulair bouwen. Daarbij pakken we deze grote maatschappelijke opgaven en ambities tegelijkertijd en in samenhang op met andere thema's in Parkstad.

Op weg naar een circulaire economie

Net zoals thematische sectoren moet ook onze economie transformeren in een circulair systeem. In een circulaire economie nemen we afscheid van afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Daardoor gebruiken we minder, hoeven we minder te importeren en verlagen we de invloed op het milieu.

We willen als Parkstad een nationaal centrum voor circulair bouwen en het hergebruiken van materialen worden. We gaan werken aan een CE-strategie en aan een uitvoeringsprogramma circulair bouwen. Onze herstructureringsopgaven zien we als innovatiekans voor onderwerpen als urban mining en upcycling. Daarbij onderzoeken we ook hoeveel ruimte er eigenlijk nodig en beschikbaar is om de circulaire economie daadwerkelijk mogelijk te maken. Juist omdat we kringlopen zoveel mogelijk binnen de regio moeten gaan sluiten zullen we ook meer ruimte nodig hebben voor het opslaan van materialen. Door de beperkte uitbreidingsruimte van bestaande bedrijventerreinen bestaat dat kans dat bedrijfsmatige activiteiten gaan concurreren met de verwachte ruimtevraag vanuit de circulaire economie. In een circulaire economie is er namelijk ruimte nodig om (tijdelijk) materiaal op te slaan, te sorteren en te transporteren naar nieuwe bouwlocaties. Dat vraagt in sommige gevallen ook om een hogere milieucategorie.

Wijken waar we aan de slag gaan met andere opgaven grijpen we aan om aan de slag te gaan met innovatieve vernieuwingsopgaven waarbij we de kennis en praktijkervaring van lokale kennisinstellingen inzetten. Op dit moment lopende projecten als SUPERLOCAL, GTB Lab en Wijkontwikkeling Treebeek zijn inspirerende pilots. Bij de herstructurering van wijken kijken we altijd naar de stapeling van fysieke en sociaaleconomische opgaven. Een integrale afweging van ambities en opgaven in het bewuste gebied, draagt bij aan een zorgvuldige keuze op welke plekken woningen worden gesloopt, opgeknapt of nieuw gebouwd. Daarbij is verder onderzoek nodig hoe we dit zo duurzaam en circulair mogelijk kunnen realiseren.

Zie ook: ambitie 'circulaire landbouw'

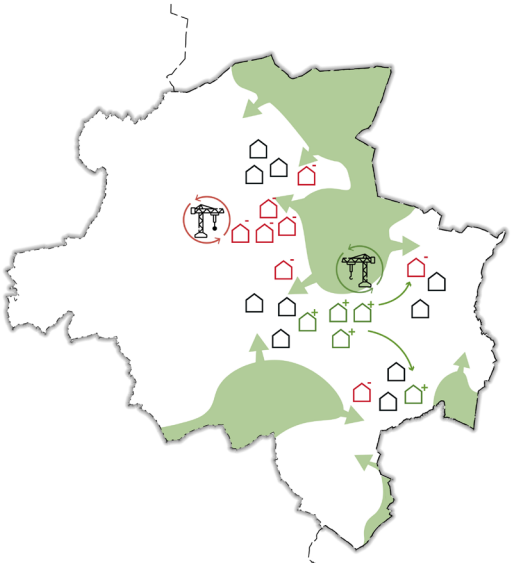

Figuur 2. Het leggen van een sterke koppeling tussen circulaire herstructurering en gezonde groenstructuren

Realiseren van een klimaatbestendige woon- en werkomgeving

Het klimaat verandert. Ook in Parkstad ondervinden we de gevolgen hiervan op onze leefomgeving. We krijgen steeds vaker te maken met extreme weersverschijnselen als hittegolven, wateroverlast door extreme neerslag en lange periodes van droogte.

In 2050 is Parkstad Limburg nog steeds een regio waar het aangenaam, veilig en gezond wonen, werken en recreëren is. De samenleving handelt vanuit het principe dat de leefomgeving klimaatbestendig is. We zijn in staat om met het veranderende klimaat om te gaan zonder dat mensen, dieren of planten hiervan blijvende schade te ondervinden. Nieuwe kwetsbaarheden worden continu in kaart gebracht en aangepakt. We pakken de meest gevoelige locaties zo snel mogelijk aan. Bij transformaties en ontwikkelingen zetten we stevig in op het realiseren van een klimaatbestendige omgeving. Op dit moment onderzoeken we wat de belangrijkste locaties zijn en welke acties daar op korte en lange termijn genomen moeten worden.

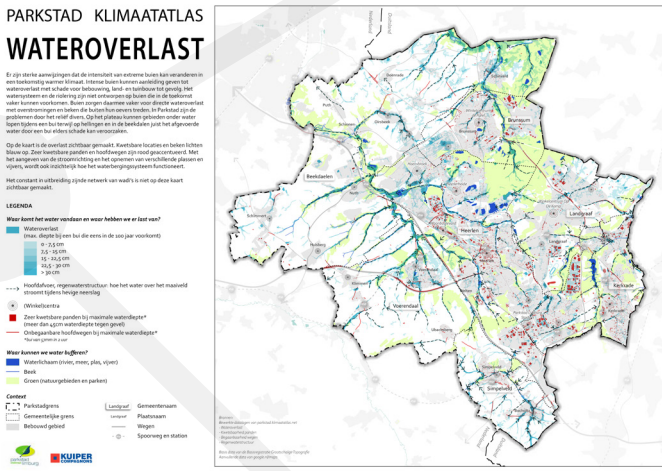

Figuur 3. Voorbeeld tussentijdse uitwerking klimaatvraagstukken

Werken en leven in een versneld digitaal tijdperk

De groei van e-commerce, cloud en data-based werken en een toename aan thuiswerken stellen nieuwe eisen aan digitale infrastructuur en hebben invloed op nieuwe mobiliteitsvormen voor pakketdiensten en bezorgers. Daarnaast moeten we rekening houden met boven- en ondergronds ruimte voor het uitrollen van nieuwe communicatie-infrastructuur. Dit zijn enkele voorbeelden van de impact die digitalisering steeds meer op ons werken en leven gaat hebben. In de regio is er ook veel kennis aanwezig om de digitalisering te laten bijdragen aan een verhoging van de brede welvaart. De Smart Services Campus groeit verder uit tot een nationale AI-Hub. Dit cluster willen we in de regio versterken en koppelen aan de maatschappelijke uitdagingen in de regio.

Werklocaties als economische motor

De afgelopen tijd is de behoefte aan kwalitatieve (grotere) bedrijfslocaties snel toegenomen dankzij de groei van specifieke sectoren en de grensligging. De ruimte op bedrijventerreinen is beperkt en er zijn maar weinig kansen voor grote uitbreidingen. De logistieke sector en het MedTech-cluster zijn op dit moment de grootste ruimtevragers in de regio. Ook veel regionale mkb-bedrijven groeien door en hebben daardoor meer ruimte nodig. De primaire ontwikkellocatie voor grootschalige economische ruimtevragers is de Oostflank Brunssum waar we met oog voor bestaande kwaliteiten en de natuurlijke verbindingen tussen Brunssummerheide, Tevenerheide, Schutterspark en Schinveldse bossen kansen verkennen. De beperkingen vanuit het stikstofdossier zijn daarbij een belangrijk uitgangspunt voor er gekeken kan worden naar nieuwe ontwikkelingen.

De nadruk ligt daarom ook op herstructurering van bestaande bedrijventerreinen samen met marktpartijen. Die ontwikkeling zien we nu al volop op gang komen. De volgende stap is onderzoeken welke locaties de meeste opwaarderingskansen hebben. Daarbij zetten we specifiek in op verduurzaming. Bedrijventerreinen worden energierotondes waar grootschalige opwekking, gebruik en opslag samenkomen en sluiten beter aan op water- en groenstructuren om klimaatverandering het hoofd te bieden en mensen een groene werkomgeving te geven. Daarnaast bieden we vooral ruimte aan passende sectoren en zetten in op het verlagen van (milieu)hinder nabij woonwijken. Verder moeten we onderzoeken welke ruimte we in de toekomst nog bieden aan hogere milieucategorieën. Daarbij moeten we rekening houden met bepaalde soorten bedrijven die nodig zijn om een circulaire economie te faciliteren, zoals afvalverwerkers, opslaglocaties en verwerkingsbedrijven.

Indien ontwikkelingen buiten bestaande terreinen nog mogelijk zijn worden dat hoogwaardige clusters, in balans met hun omgeving en met een goede aansluiting op een openbaar vervoer- en fietsnetwerk. Daarnaast stimuleren we een kennisuitwisseling tussen de verschillende sterke sectoren in Parkstad en onze kennisclusters, met ruimte voor start-ups, scale-ups en innovatie in het gevestigde mkb, die de positie van bestaande sectoren kunnen versterken. Dat vraagt dus ook om het beter positioneren van de sterke ketens en gebieden en hun bijdrage aan de lokale economie.

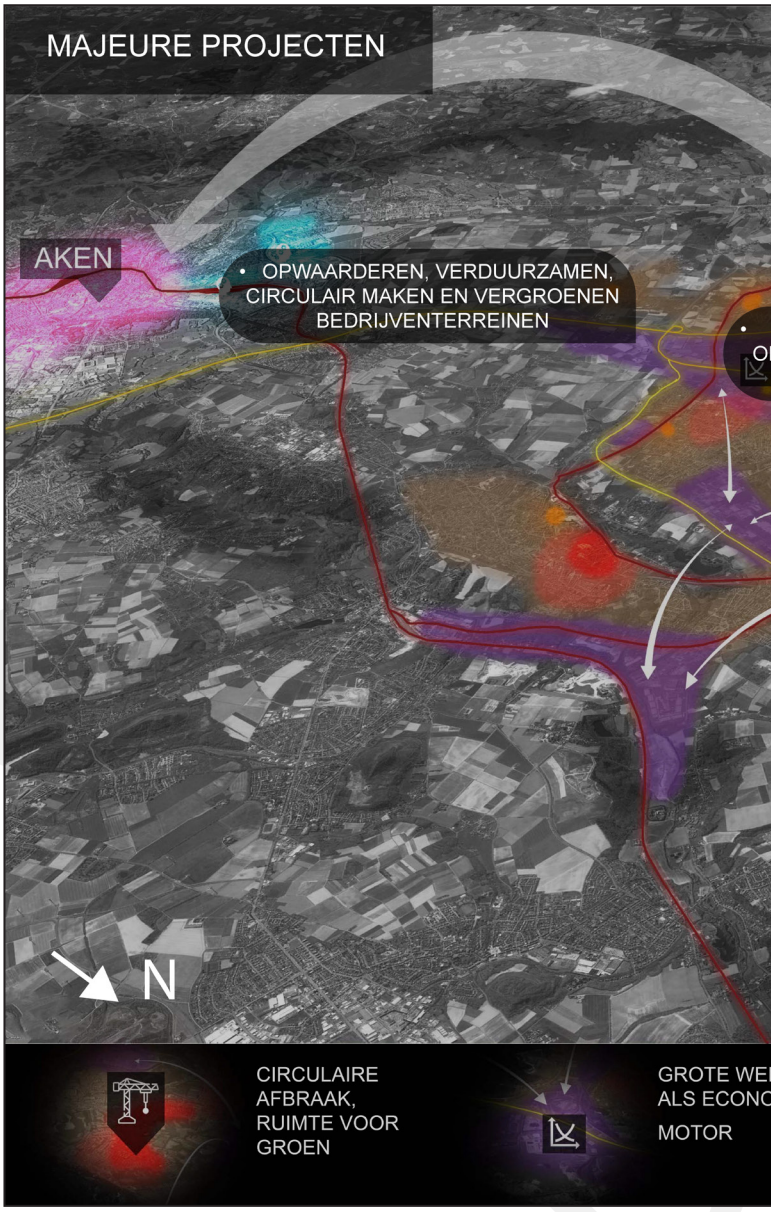

Positie pakken als Euregionale agglomeratie

Parkstad ontwikkelt zich door als grensoverschrijdende agglomeratie ruimtelijk-economisch vervlochten is met de regio Aken en goede verbindingen heeft met de andere delen van Nederland, België en Duitsland. Niet aan de grens, maar midden in een knooppunt. De realisatie van de Intercity Randstad-Aken is daarvoor een belangrijk uitgangspunt. Net als het verder versterken van de Drielandentrein en een mogelijke aansluiting op het in ontwikkeling zijnde netwerk 'RegioTram Aken'. Duits taalonderwijs en het actief ontwikkelen en delen van kennis vergroot de kansen van inwoners uit de grensregio om internationaal te wonen, werken, studeren en ontspannen.

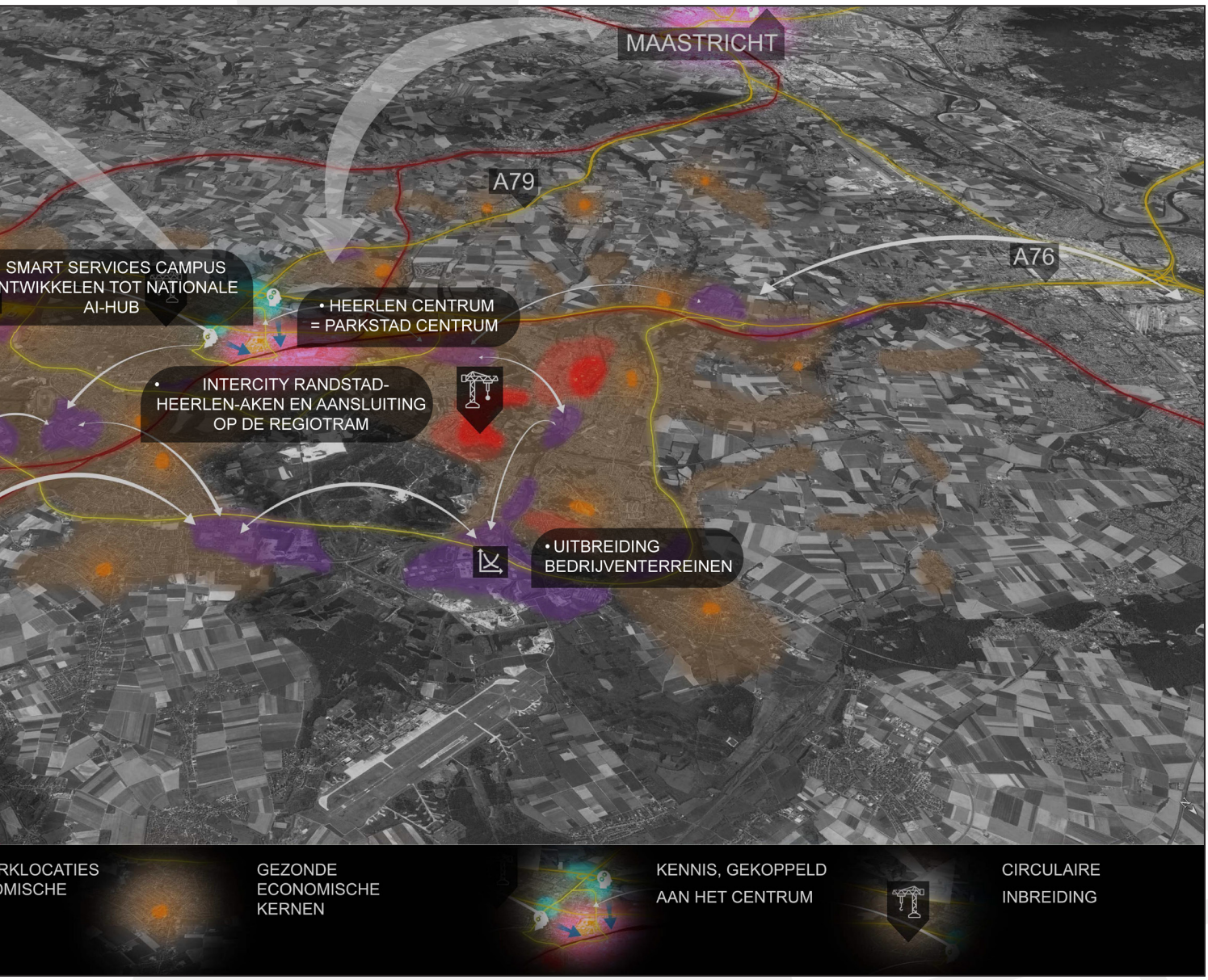

Ontwikkelen van een modern mobiliteitssysteem

We zetten in op een fijnmaziger openbaar vervoer vanaf de centrale knooppunten. Met de juiste snelle verbindingen komen Duitsland, België en de Randstad om de hoek te liggen. Daarvoor verbeteren we onder andere de ontsluiting op de buitenring richting Duitsland en de aansluitingen van de N281 en A76. We maken ruimte voor duurzame mobiliteit in de wijk (deelconcepten, duurzame brandstoffen, autonoom, etc.), stimuleren voet- en fietsverkeer en pakken mobiliteitsarmoede aan.

Daarnaast rollen we het reeds gerealiseerde e-bike deelnetwerk verder uit in de regio. Dit fietsdeelsysteem, gericht op utilitair gebruik, sluit aan op hetzelfde systeem in de regio Aken. Hiermee stimuleren we dus ook grensbewegingen met alternatief transport.

4.1.2. Belangrijke koppelingen

Deze ambities staan niet op zichzelf. Het uitwerken hiervan moet in afstemming gebeuren met een aantal trajecten.

Op provinciaal niveau sluiten we aan op de provinciale mobiliteitsvisie en mobiliteitsvisie Zuid-Limburg en regionaal hebben we het uitgewerkt in de Duurzame mobiliteitsvisie Parkstad (SUMP). Onze ambities voor een intercityaansluiting naar Aken benadrukken we op provinciaal en landelijk niveau omdat de toegevoegde waarde veel verder strekt dan alleen Parkstad.

Op economisch gebied zijn veel afspraken en ambities op (Zuid-)Limburgs niveau uitgewerkt. De beleidsafspraken in de Structuurvisie Ruimtelijke economie blijven onverminderd van kracht, evenals de verdere uitwerking in de uitvoeringsprogramma's 'bedrijventerreinen' en 'retail'. De provinciale basis voor

de verduurzaming van de economie is al neergelegd in het Beleidskader Circulaire Economie Provincie Limburg en het Missiegedreven Economisch Beleidskader en wordt onder andere verder uitgewerkt in het NOVEX-gebied Zuid-Limburg. Daarbij is het aansluiten op de verduurzamingsambities van Chemelot en de groei naar een circulaire hub van groot belang voor de hele regio. Wij positioneren onze rol als centrum voor circulair bouwen duidelijk in het Limburgse en nationale perspectief.

De uitgevoerde klimaatstresstesten laten zien waar de grootste opgaven zitten. Momenteel wordt onderzocht welke gebieden we op welke manier aan gaan pakken. Dat moet vorm krijgen in een Regionale klimaatadaptatiestrategie. Daarbij leggen we de koppeling met het Integraal waterplan Parkstad, de Visie beekdalenontwikkeling Limburg, het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van Waterschap Limburg en de Transitievisie Warmte.

4.2. Toekomstbestendig Limburgs Landschap

Deze ambitie brengt belangrijke ontwikkelingen op het gebied van natuur, landschappelijke kwaliteit, (cultuur)historie, archeologie, ontspanning en toerisme, landbouw, klimaatadaptatie en energie samen. Het gaat over het landelijk gebied, de grote natuurgebieden en de beekdalen die het groen en water de dorpen en steden inbrengen. Het gaat over de relatie tussen stad en land en het belang van het landschap als onderlegger van de stad.

4.2.1. Ambities

Toekomstbestendig landschap realiseren

Het veranderende klimaat en de afname van biodiversiteit vraagt om een landschap dat in balans is, met ruimte voor natuur en water. Herstelde beken (o.a. het weghalen van overkluizing) en natte natuur moeten de verbinding vormen tussen stad en land, biodiversiteit vergroten en stad en land groener maken. Beken worden waar mogelijk 'geopend' en vormen zo het startpunt voor verdere vergroening.

De stad-landzones en beekdalen zijn kansrijke gebieden waar veel opgaven samenkomen en de verbondenheid tussen stad en buitengebied beter beleefbaar kan worden gemaakt. De kwaliteiten en opgaven verschillen duidelijk per plek. Om die reden identificeren we de meest relevante gemeentegrensoverschrijdende zones waar een regionale aanpak wenselijk is (o.a. het Geleenbeekdal, Wormdal, Caumerbeekdal, Eyserbeekdal en het Gebrookerbos). Hier komen klimaatadaptatie, natuurontwikkelingen, wonen, werken, landbouw, energieopwekking en recreatie allemaal samen. De nadruk ligt op het beter beleefbaar en toekomstbestendig maken van het landschap. Andere ontwikkelingen moeten goed afgewogen worden en vervolgens goed ingepast worden. Daarnaast identificeren we momenteel de belangrijkste risicogebieden betreffende klimaat en werken we uit welke acties op de korte en lange termijn noodzakelijk zijn.

De Brunssummerheide is het grootste aaneengesloten groengebied in het stedelijk gebied van Parkstad. Het versterken van de natuurwaarden, in balans met de recreatieve potentie en het aansluiten op de groenstructuren die verder Parkstad inlopen staat hier centraal. De ontwikkelingen aan de 'randen' van de Brunssummerheide, zoals de transformatie van de groeves, de Oostflank van Brunssum en zoekgebieden voor grootschalige energieopwekking houden rekening met belangrijke natuurlijke verbindingen en de uitstraling van het gebied. We moeten samen met

Duitse en lokale partners zoeken naar manieren om de grensoverschrijdende kwaliteiten van de landschappen verder te versterken.

Het landelijke gebied van Parkstad vervult een belangrijke positie als onderdeel van de groene long tussen de drie stedelijke gebieden van Zuid-Limburg en als schakel tussen Parkstad en het Heuvelland.

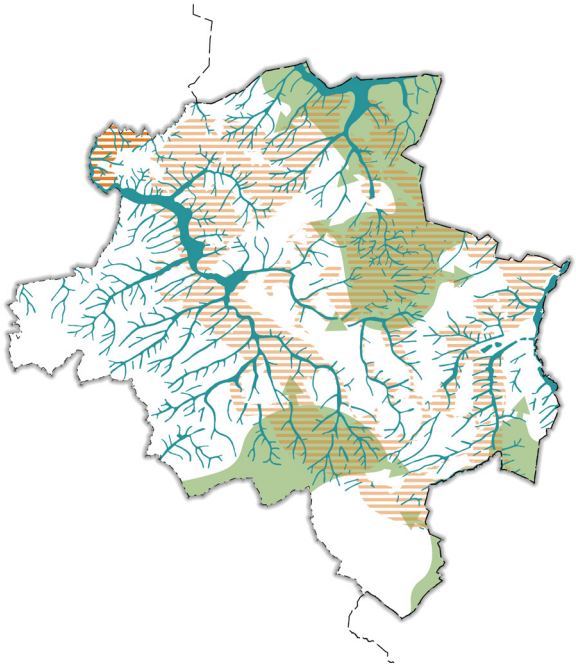

Figuur 4:. Landschap en ondergrond in balans

Energie en landschap in balans

We blijven inzetten op onze energiedoelen, met oog voor de kwaliteit van het Limburgse landschap. Dat doen we gemeentelijk, op Parkstadniveau en in RES- verband, maar ook samen met onze Duitse buren.
Innovaties en nieuwe windopstellingen aan Duitse zijde zijn voor ons net zo relevant als dergelijke ontwikkelingen aan onze kant van de grens. Bij het ontwerpen en realiseren van zonneparken wordt natuur (bijv. biodiversiteit
en ecosystemen) en het landschap zoveel mogelijk versterkt.

De komende periode wordt de verdere invulling van de RES-zoekgebieden onderzocht en worden deze uitgewerkt tot concrete locaties en projecten. Dit gebeurt samen met inwoners, ondernemers en volksvertegenwoordigers. De komende periode moeten we als regio en gemeenten concrete keuzes gaan maken hoe we met bepaalde gebieden verder willen
en onder welke voorwaarden dat mogelijk is. Ook de warmtetransitie vraagt om ruimte. Nieuwe grotere ontwikkelingen zoals onderstations en het verzwaren van het elektriciteitsnet (tot 5 keer het huidige niveau) vragen om veel boven- en ondergrondse ruimte.

Transitie naar een circulaire landbouw

Duurzaam boeren, economische vitaliteit en ketensamenwerking moeten hand in hand gaan in het Zuid-Limburgse landschap. De agrarische sector die, zeker met het oog op de meest recente stikstof- en klimaatontwikkelingen, een goed economisch perspectief moet hebben, speelt ook belangrijke rol in een duurzaam landschap. Boeren in het landelijk gebied hebben een rol te vervullen bij versterkt landschapsbeheer, behoud van cultuurhistorisch erfgoed, bieden van waardevolle recreatie en klimaatadaptatie. We zetten in op een regionaal voedselsysteem (Zuid-Limburg / Euregio) met gezonde voeding, regionale productie en verwerking en houdbare verdienmodellen. Deze systeemverandering heeft gevolgen voor de bedrijfsmodellen, de ruimtevraag en het landgebruik en biedt kansen om de landschappelijke kwaliteiten te behouden en versterken. Regionale vermarkting van de producten biedt kansen voor het versterken van de regionale identiteit en de brede welvaart.

Oog voor de ondergrond

De ondergrond raakt vol en met de mijngeschiedenis hebben we een extra uitdaging. Warmte, water, verzakkingsrisico en infrastructuur vragen om 3D-planologie; het goed nadenken over wat er allemaal ondergronds moet gebeuren en hoe we daar ruimte voor organiseren. Op regionaal niveau moeten we samen met alle relevante partijen (o.a. gemeenten, netbeheerder en waterbedrijven) afstemmen over het verzwaren van het elektriciteitsnet en bijhorende stations, eventuele grote warmteprojecten en de manier waarop we omgaan met risicozones betreffende na-ijlende steenkoolontwikkeling. De individuele gemeenten moeten rekening houden met lokale warmteprojecten, ondergrondse waterbuffering en een toename aan kabels in leidingen.

De kwaliteit van de ondergrond is belangrijk bij ontwikkelingen. Het gaat dan onder andere om aandacht voor biodiversiteit, nutriënten, het water-infiltrerend vermogen en bodemverontreiniging.

Herkenbaar maken van onze historie

De rijke historie heeft de plek en de mensen gevormd, en blijft essentieel in de binding en trots. De verhalen en sporen van de Romeinen, Middeleeuwen, Mijntijd en Transitieperiode moeten zichtbaar en beleefbaar zijn. Het gaat om het herbestemmen van monumenten, beter beleefbaar maken van de historie en het exploiteren van erfgoed in de breedste zin van het woord. Dat gaat over de kwaliteit van beschermde dorpsgezichten en

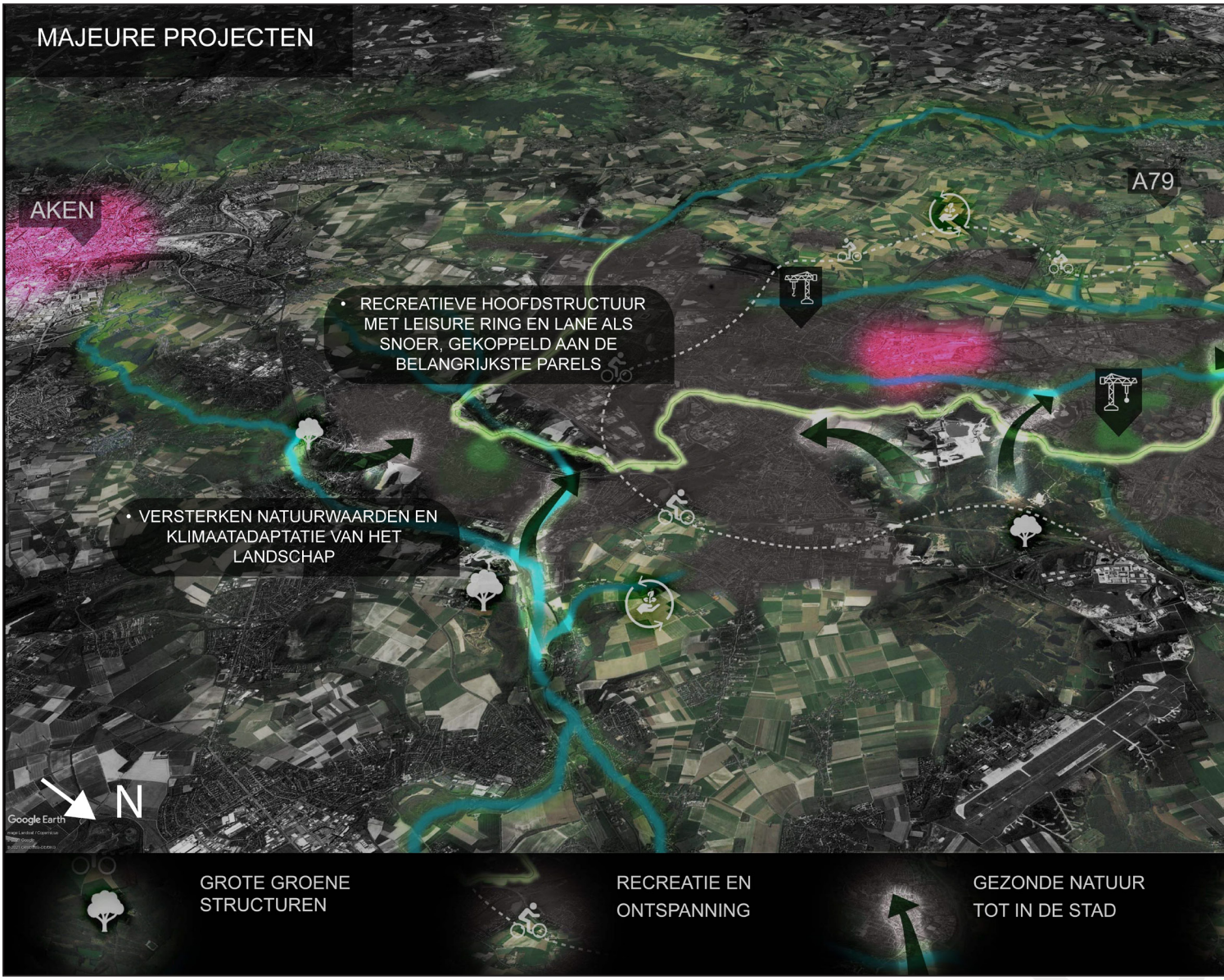

wijken, historische linten die stoeien met leegstand en aantasting van de uitstraling en de herkenbaarheid van elementen uit de verschillende tijdsperiodes. Waardevolle plekken moeten goed ontsloten zijn via recreatieve routes en bijdragen aan de lokale identiteit.

Recreatie en ontspanning voor iedereen

We positioneren Parkstad als een volwaardige bestemming in Zuid-Limburg. Leisure is een groeiende economische motor met een 'toeristisch product' dat snel in aanzien groeit. Met een grensoverschrijdend belang (30 miljoen potentiële dagbezoekers en doorlopende routes) op het snijvlak tussen het Duitse achterland en het klassieke Heuvelland, en met een eigen onderscheidend aanbod zijn er veel kansen voor de toekomst.

We verbinden regionale parels en ontwikkelen belangrijke locaties en routes, leggen de koppeling met het mijnbouwverleden van Belgisch Limburg en het Akens steenkoolbekken en benadrukken de historie van ons landschap als unieke pijler. De Leisure Lane is als langzaamverkeersroute een recreatieve ruggengraat, die verder gekoppeld wordt aan lokale routestructuren en het internationale netwerk met de Duitse Vennbahn en het Belgische Kolenspoor. De eerste showcase in Beekdaelen is inmiddels opengesteld en de komende jaren wordt de rest van het traject gerealiseerd. De Leisure Lane is ook (indirect) gekoppeld aan veel van de andere IBA-projecten die in ontwikkeling zijn zoals het Land van Kalk en de gebiedsontwikkeling rondom station Simpelveld (halte van de ZLSM). Daarbij identificeren we nog welke andere recreatieve parels op regionaal niveau opgepakt kunnen worden. Daarbij leggen we ook de relatie met landschappelijke ontwikkelingen in het kader van de landbouwtransitie en de mogelijkheden die dit biedt voor de vrijetijdseconomie en gezondheid.

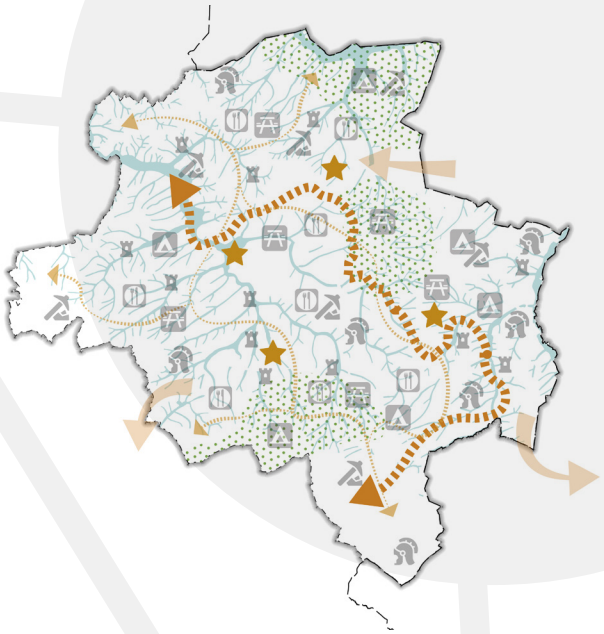

Figuur 5. Verknopen van lokale en regionale recreatieve routes en parels

In het kader van de Visie vrijetijdseconomie Zuid-Limburg en het Ontwikkelprogramma Vrijetijdseconomie Parkstad wordt onder meer ingezet op een kwalitatieve verbetering van het accommodatie-aanbod in Zuid-Limburg en het versterken van het aanbod in Parkstad.

4.2.2. Belangrijke koppelingen

De ambities uit het nationaal landbouwbeleid (deels volgend vanuit de Europese ambities) moet vertaald worden naar de regionale context. Samen met het Rijk, de provincie en de Zuid-Limburgse gemeenten werken we dit onder de vlag van het NOVEX-gebied Zuid-Limburg verder uit. Aan een programmatische aanpak voor het landelijk gebied van Parkstad wordt momenteel vormgegeven. Daarnaast moeten we de komende periode duidelijk aansluiting zoeken bij de resultaten van de Grenslandstrategie die door het Rijk wordt opgesteld, mede als de grensoverschrijdende ruimtelijke kaders van de Strukturwandel NRW / Rheinsches Revier en de ZL'EU strategie.

In Parkstad-verband werken we de komende periode de zoekgebieden uit de RES Zuid-Limburg verder uit conform de gemaakte afspraken. Het landschappelijk verdiepingsonderzoek is daarin een eerste stap. Daarbij is het belangrijk om een duidelijke balans te vinden in de drie sub-gebieden in de regio (naast Parkstad zijn dat Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek) en aansluiting te zoeken bij energieprojecten aan de Duitse zijde.

Voor ruimtelijke kwaliteitsverbetering, structuurversterking en reactieve kansen is het belangrijk om de koppeling te leggen met de samenwerking tussen de Middengebied-gemeenten en het NOVEX- gebied Zuid-Limburg. Kaders zijn de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg, het Programma Nationaal Landschap Zuid-Limburg 2018-2021, het Ontwikkelprogramma vrijetijdseconomie Parkstad en de resultaten van het IBA-traject. Hier staat ook het belang van archeologie en historie centraal, wat onder andere verder is uitgewerkt in de visie Erfgoed Telt, het Beleidsprogramma Archeologie en beleidsprogramma Monumenten en de beleidsbrief 'Erfgoed Leeft'.

4.3. Leefbare, vitale en gezonde wijken en kernen

Met een vitaal en gezond Parkstad zetten we in op het doorbreken van sociaalmaatschappelijke opgaven, zorgen we voor een omgeving die positieve gezondheid centraal heeft staan en een woning- en voorzieningenaanbod dat past bij de regio.

4.3.1. Ambities

Langdurig investeren in een vitale samenleving

Met een langdurige aanpak en inzet op een vitale samenleving via het Zuid-Limburgse Trendbreukprogramma en het regionaal uitvoeringsprogramma VIE willen we bestaande achterstanden doorbreken. Dat vraagt om acties achter de voordeur, passend onderwijs, gelijke kansen, het vergroten van sociaaleconomische kansen, het tegengaan van armoede en het vergroten van (positieve) gezondheid. Er zijn daarbij veel koppelingen te maken met de fysieke leefomgeving. Het bieden van een fijne leefomgeving en een gezond milieu hebben een directe invloed op hoe mensen zich voelen. Daarom stellen we dat aanpakken van sociaal-maatschappelijke opgaven een bouwsteen moet zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. We moeten ons altijd afvragen hoe een ontwikkeling kan bijdragen aan het verbeteren van kansen,het leefgenot en de gezondheid van inwoners.

Gezonde jeugd met een kansrijke toekomst

We hebben specifiek aandacht voor kinderen en jongeren. Het bieden van talentontwikkeling in een gezonde en veilige passende (school)omgeving (zoals de Gezonde Basisschool van de Toekomst), het vergroten van arbeidskansen en samen werken aan de toekomst is essentieel om hen een kansrijke toekomst in Parkstad te bieden.

Een omgeving die positieve gezondheid stimuleert

De leefomgeving draagt sterk bij aan het welzijn en welbevinden van mensen. Een gezonde leefomgeving met een acceptabele milieubelasting, een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen, passende sportvoorzieningen, snelle toegang tot parken en het buitengebied en een ruimte voor ontmoeting zijn hierbij essentieel.

Investeringen in wonen als aanjager voor vernieuwing

De komende jaren heeft Parkstad te maken met een forse woningbouwopgave. Deze bestaat uit krimp én groei van de woningvoorraad (tot 2030) gekoppeld aan een relatief oud woningbestand. Enerzijds moeten we nieuwe woningen toevoegen (1/3 sociale huur; 1/3 middenhuur; 1/3 koop) terwijl we op andere plekken woningen slopen en buurten verdunnen en gelijktijdig slechte particuliere woningen aanpakken. Het regionaal herstructureringsprogramma en de recente toekenning uit het landelijk volkshuisvestingsfonds bieden de basis voor een integrale strategie op sloop/herstructurering en nieuwbouw. We zoeken naar manieren om alle partners in het woondomein samen te brengen. Dat helpt bij het besparen van maatschappelijke kosten, maar werkt ook als aanjager voor een integrale gebiedstransformatie. We kijken dus niet alleen naar het aanpakken van de woning maar ook de samenhang met de andere ruimtelijke en maatschappelijke kansen en uitdagingen, zoals de aanpak van de openbare ruimte, of het door herstructurering achter de voordeur komen, problemen signaleren en oppakken. Daarin werken we vanuit de lokale kenmerken. Opgaven in de dorpen zijn anders dan in de steden.

Ontwikkelen van een euregionale woningmarkt

De ligging van Parkstad in een Euregionale context biedt kansen voor wat betreft het aantal arbeidsplaatsen. De woningmarkt dient voldoende aan te sluiten op de behoefte van grenswerkers.

Winkelclusters als fundamenten voor de leefbaarheid

Voor het voorzieningenniveau, het ondernemerschap en de leefbaarheid in wijken en kernen is het toekomstbestendig maken van de (regionale) winkelstructuur een must. Veel winkelclusters en retail-ondernemers in Parkstad hebben het moeilijk, al dan niet door de effecten van COVID-19. Maar er zijn ook retailers die juist een omzetgroei doormaken. We weten al lange tijd dat het winkelaanbod drastisch zal afnemen, en dat als we niets doen, de leegstand tot 2030 zal toenemen tot 130.000 vierkante meter. En wellicht wordt de leegstand nog eerder dan verwacht werkelijkheid, met alle gevolgen voor de leefbaarheid in wijken en kernen van dien.

Daarom investeren we aan de ene kant in krachtige winkelclusters als sociale ankerpunten in wijken en kernen waar ontmoeten en kopen centraal staan, terwijl we aan de andere kant versterkt inzetten op de transformatie van voormalige winkels in bijvoorbeeld aanloopstraten en het wegstrepen van overtollige (onbenutte) planologische retailmeters buiten de winkelclusters.
Daar letten we ook op de kwaliteit van veel historische linten buiten de centra. Van origine zitten er veel winkels in de linten, maar de leegstand neemt daar toe. De

linten zijn belangrijke ruimtelijke kenmerken, maar zijn op veel plekken toe aan een opwaardering waar via herstructurering veel kwaliteit toegevoegd kan worden (o.a. de stratenaanpak).

In de centra bieden we voldoende experimenteerruimte voor lokale ondernemers en moeten we goed nadenken over wat een passend voorzieningenniveau is. Minimale basisvoorzieningen en ruimte voor ontmoeting, bij voorkeur op loop- of fietsafstand, zijn essentieel om de lokale leefbaarheid op peil te houden. Heerlen Centrum is het duidelijke centrum van Heerlen en Parkstad. In die rol groeit Heerlen-Centrum van 'kopen' naar 'verblijven' en koesteren onze themacentra van Euregionale betekenis: de Woonboulevard en de Rodaboulevard.

Voor de transformatie van winkels naar andere functies is een integraal perspectief op de gewenste kwaliteit van de plek cruciaal: maar in de wetenschap dat we teveel hebben van alles, luistert de functiewijzing "van winkels naar ..." ontzettend nauw en levert het afwaarderen van dergelijke commerciële functies per definitie een financiële uitdaging op. Om meer winkelclusters te versterken kijken we naar de mogelijkheden voor fondswerving en zetten we in op een structurele samenwerking met onze partners zoals het MKB en de supermarktketens; alleen dan is het mogelijk om het maatschappelijk belang te verenigen met bedrijfseconomische belangen. Soms zijn nieuwe allianties nodig om het verschil te kunnen maken, bijvoorbeeld met financiële instellingen of op het gebied van digitalisering of regelgeving. We maken daarbij nadrukkelijk gebruik van het netwerk binnen de Nationale Retail-Agenda.

Passende gezondheidszorg, thuis en bij de specialist

Steeds meer zorg wordt buiten instellingen en kort bij de inwoner, liefst thuis, georganiseerd. Daarmee komt ook de zorg steeds meer midden in de samenleving en wordt spaarzaam gebruik gemaakt van intramurale zorg. Dit biedt mogelijkheden om de gezondheidszorg te versterken als het gaat om het inzetten van positieve gezondheid en het versterken van het zelfmanagement van inwoners en de inzet van informele zorg. Dit vraagt wel om een breed arsenaal van woonvarianten, zorgpersoneel en een goede samenhang met andere voorzieningen en verenigingen. Om tot deze transformatie te komen is nauwe samenwerking nodig tussen gemeenten, zorginstellingen- en aanbieders, de basis- en specialistische zorg (huisartsen en Zuyderland) en woningcorporaties. Het gaat daarbij niet alleen om corporatiewoningen, maar ook om de particuliere woningmarkt. Het maken van gezamenlijke afspraken over wonen, zorg en welzijn zal concreet vorm moeten krijgen. Voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen wordt dit traject nu gezamenlijk doorlopen en gestreefd wordt naar een woon-zorgvisie als onderdeel van de hernieuwde woonvisie.

Verenigingen als smeerolie van de samenleving

De Parkstadgemeenten hebben een rijk verenigingsleven. Veel inwoners zijn lid van een sport of culturele vereniging en ontmoeten elkaar bij verenigingsactiviteiten. Daarmee vormen verenigingen de smeerolie van de samenleving en vervullen ze ook een rol in het versterken van de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners. Gelijktijdig staat ook het verenigingsleven steeds meer onder druk. We zien een individualisering van de maatschappij, ledenaantallen lopen terug, de samenleving vergrijst en inwoners zijn minder genegen om een bestuursfunctie te vervullen. Het zijn uitdagingen die de komende jaren aangepakt moeten worden, door verenigingen beter te ondersteunen en te faciliteren, maar ook te kijken naar wat meer gezamenlijk opgepakt kan worden in coöperatief verband én de meerwaarde van de samenwerking tussen professionele- en vrijwilligersorganisaties. Daarnaast zal er ingezet moeten worden om de 'nieuwe generatie ouderen' weer warm te krijgen om actief te blijven of worden in het verenigingsleven.Anders dan enkele decennia geleden, wonen er tegenwoordig veel tweeverdieners in de regio, hetgeen gevolgen heeft voor de vrijetijdsbesteding van deze bewoners. Vooral in de kleine kernen leidt dit tot een probleem bij het gebruik van accommodaties. Een integrale aanpak in dorpskernen, waarbij ruimtes meer multifunctioneel kunnen worden ingezet (voorbeeld Open Club Klimmen, MFC Eygelshoven) kan daarom bijdragen aan het in stand houden van het gemeenschapsleven.

Brede welvaart door een gezonde en circulaire samenleving

Gezondheid in brede zin is voorwaardelijk voor participatie. Duurzaamheid en circulariteit draagt bij aan een schonere omgeving en daarmee aan gezondheid. Schaarste in grondstoffen biedt kansen voor de maak- en recycle industrie, waarbij er werkgelegenheid kan worden gecreëerd door middel van passende opleidingen. Verduurzaming kan bijdragen aan het verminderen van energielasten en daarmee het tegengaan van energiearmoede. Vergroening draagt bij aan klimaatadaptatie zoals het tegengaan van wateroverlast en hittestress. Verduurzaming draagt hierdoor bij aan gezondheidswinst en het vergroten van de brede welvaart.

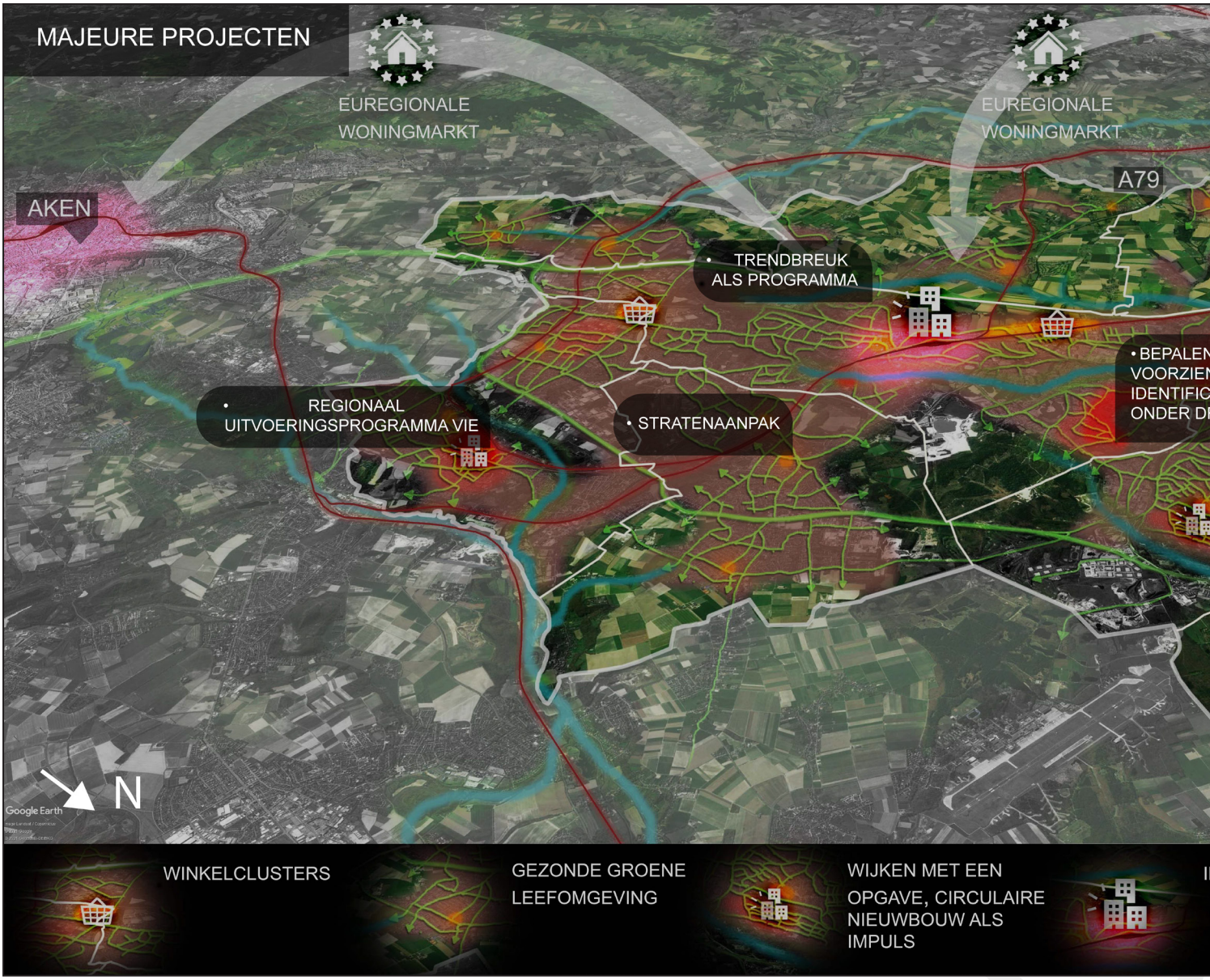
MAJEURE PROJECTEN
EUREGIONALE WONINGMARKT
EUREGIONALE WONINGMARKT
AKEN
A79
• TRENDBREUK ALS PROGRAMMA
• REGIONAAL UITVOERINGSPROGRAMMA VIE
• STRATENAANPAK
• BEPALEN
VOORZIEN
IDENTIFIC
ONDER DI
N
Google Earth
WINKELCLUSTERS
GEZONDE GROENE LEEFOMGEVING
WIJKEN MET EEN OPGAVE, CIRCULAIRE NIEUWBOUW ALS IMPULS

4.3.2. Belangrijke koppelingen

Deze ambities staan niet op zichzelf. Het uitwerken hiervan moet in afstemming gebeuren met de volgende trajecten:

Op Zuid-Limburgs niveau hebben we afspraken gemaakt over hoe we omgaan met winkels, bedrijven en kantoren (Structuurvisie Ruimtelijke Economie) en wonen (Structuurvisie Wonen). De verschillende beleidsafspraken en ruimtelijke sturingsprincipes blijven onverminderd van kracht. Voor wonen zijn deze verder uitgewerkt in de regionale woonvisie en programma's, gemeentelijke woonvisies en de regionale prestatieafspraken. Met de bijdrage uit het nationale Volkshuisvestingsfonds kunnen we een volgende stap zetten naar een gezonde stadsregio.

Het behalen van onze sociaal-maatschappelijke ambities zit verweven in een breed netwerk. Samen met het Rijk werken we in de RegioDeal Parkstad aan het verbeteren van de leefbaarheid. Daarnaast is het een belangrijk thema in de samenwerking in het NOVI-gebied. In het uitwerken bouwen we o.a. verder op de sterke samenwerkingsstructuur die we in Zuid-Limburg al hebben met Trendbreuk. Dit hangt bovendien samen met andere afspraken die zijn vastgelegd in Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen, Iedereen kan Sporten Parkstad, Regionaal Plan Talentontwikkeling, Beleidsagenda Jeugd Parkstad 2019-2020, Regioagenda onderwijs Zuid-Limburg 2020, Educatieve Agenda, Regionaal Arbeidsmarktbeleid, Onderwijsachterstandenbeleid 2020-2022, Zuid-Limburgs kader volwassenen en laaggeletterdheid en het Procesvoorstel informele steun.

5. ROUTEKAART: WERKEN IN DE BELEIDSCYCLUS

Toewerken naar een nieuwe beleidscylus

De Omgevingswet treedt in januari 2023 (of door uitstel mogelijk later) in werking. Dit betekent dat iedere gemeente toewerkt naar één omgevingsvisie en één omgevingsplan. Die vervangen respectievelijk de (regionale) structuurvisie(s) en de bestemmingsplannen (plus een deel van de verordeningen) . De omgevingsvisies moeten voor 2025 af zijn en de omgevingsplannen voor 2030. Dat is een uitdagende opgave voor individuele gemeenten, maar op Parkstadniveau komt daar de regionale component bij.

Het afstemmingskader is geen structuurvisie of omgevingsvisie. Het is een bouwsteen voor de gemeentelijke omgevingsvisie. Het bouwt voort op het huidige (doorontwikkelde) beleid, gaat in op nieuwe ontwikkelingen en plaatst deze zaken in elkaars context en samenhang. Het gaat over gezamenlijke regionale kwaliteiten, opgaven en ambities. Die 'kapstok' werkt vanuit een gedeelde stip op de horizon voor Parkstad. Een gedeelde integrale set ambities richting 2040.

Denkend vanuit het doel van de Omgevingswet werken we toe naar een model waar de provincie en de gemeenten elk één omgevingsvisie hebben, waar gewenst of nodig aangevuld met thematische of gebiedsgerichte programma's. Het is dus belangrijk om duidelijk te maken hoe en waar de afspraken in de huidige regionale structuurvisies gaan landen. Het laat zien wat we belangrijk vinden en waar we rekening mee moeten houden. Het bevat echter nog geen concrete nieuwe keuzes of uitvoerings- en beleidsafspraken. Die zijn vooralsnog geborgd in de eerder genoemde regionale structuurvisies of moeten nog gemaakt worden.

Daarom schetsen we hieronder hoe de verschillende beleidstukken en processen de komende periode verder gestroomlijnd worden en hoe en wanneer aanvullende keuzes gemaakt worden. We gaan achtereenvolgens in op (1) de status van dit afstemmingskader, (2) de wisselwerking ervan met de GOVI's, (3) de bestuurlijke integraliteit, (4) de status van de regionale structuurvisies, (5) het vervolgtraject naar een geactualiseerde versie van dit afstemmingskader en tenslotte (6) een gebiedsgerichte uitwerking.

De formele status van het regionaal afstemmingskader

Deze '1.0-versie' van het regionaal afstemmingskader is door de zeven gemeenteraden in Parkstad vastgesteld als bouwsteen voor de gemeentelijke omgevingsvisies. Dat betekent dat het een samenwerkingsdocument is dat de gemeenten onderling bindt, ook al heeft het geen formele status onder de Omgevingswet. De gemeenten committeren zich aan de inhoud van dit document en hebben het besluit genomen om dit door te vertalen in de gemeentelijke omgevingsvisies. De precieze doorvertaling vindt tijdens het opstellen van iedere GOVI in nauw overleg met het kernteam plaats. Minimaal verwijst de GOVI naar dit regionaal afstemmingskader en beschrijft het hoe de gemeentelijke ambities zich verhouden tot de regionale ambities. Dit gebeurt onder meer door te streven naar een eenduidige structuur zonder de inhoudelijke verscheidenheid in de weg te zitten. Zo kan de schematische weergave van de ambities (het cirkeldiagram uit hoofdstuk 4) bijvoorbeeld worden uitgebreid met een extra ring voor het schaalniveau van de individuele gemeente.

[1] Er mag nog altijd gemeentelijk beleid bestaan naast de omgevingsvisie. Een structuurvisie zou dus bijvoorbeeld tijdelijk door kunnen 'leven' als thematisch programma. Daarnaast kan een gemeente (of meerdere gemeenten samen) thematisch of gebiedsgericht beleid uitwerken in programma.

Wisselwerking tussen het regionaal afstemmingskader en de gemeentelijke omgevingsvisies

Nu dit afstemmingskader door de gemeenteraden is vastgesteld, gaan of zijn de gemeenten aan de slag met de gemeentelijke omgevingsvisies. De planning hiervan verschilt per gemeente. Uiterlijk op 1 januari 2025 moeten alle gemeenten een omgevingsvisie vastgesteld hebben. Over de voortgang hiervan vindt structureel afstemming plaats in het kernteamoverleg van dit afstemmingskader, in het Ambtelijk Overleg (AO) Ruimte, de Bestuurscommissie (BC) Ruimte en waar gewenst of nodig in (een van) de andere AO's en BC's. Omdat het regionaal afstemmingskader een bouwsteen is voor de gemeentelijke omgevingsvisies, kunnen afstemmingskader en GOVI's niet zomaar met elkaar conflicteren. Het kan natuurlijk wel zo zijn dat bij het opstellen of actualiseren van een omgevingsvisie, blijkt dat een wijziging nodig is van het afstemmingskader. Ook vanuit andere schaalniveaus zijn er ontwikkelingen van invloed op de inhoud van het afstemmingskader.

Gemeenten moeten op hun eigen tempo kunnen werken met hun instrumenten en op een manier die past bij de lokale situatie. Daarom is het belangrijk dat de bestuurscommissies (en hun secretarissen) en ambtelijke werkgroepen regelmatig ontwikkelingen afstemmen en dat de ambities voor de regio breed gedeeld worden. Om die reden blijft het 'kernteam Regionaal afstemmingskader Parkstad' toezien op de verdere ontwikkeling van het afstemmingskader, de bestuurlijke borging en de regionale gebiedsgerichte uitwerking.

Voor het regionaal afstemmingskader wordt een structurele actualisatiecyclus aangehouden van tenminste eens in de vier jaar. Bij vaststelling in Q1 2023 betekent dit dat uiterlijk in Q1 2027 een geactualiseerd stuk aan de raden wordt voorgelegd. Daarbij moet opgemerkt worden, dat in 2023 en 2024 op (boven)regionaal en gemeentelijk schaalniveau diverse ruimtelijke trajecten worden doorlopen en afgerond. Denk aan een actualisatie van de NOVI, het Ontwikkelperspectief voor het NOVEX-gebied Zuid-Limburg, de 'ruimtelijke puzzel' in het kader van

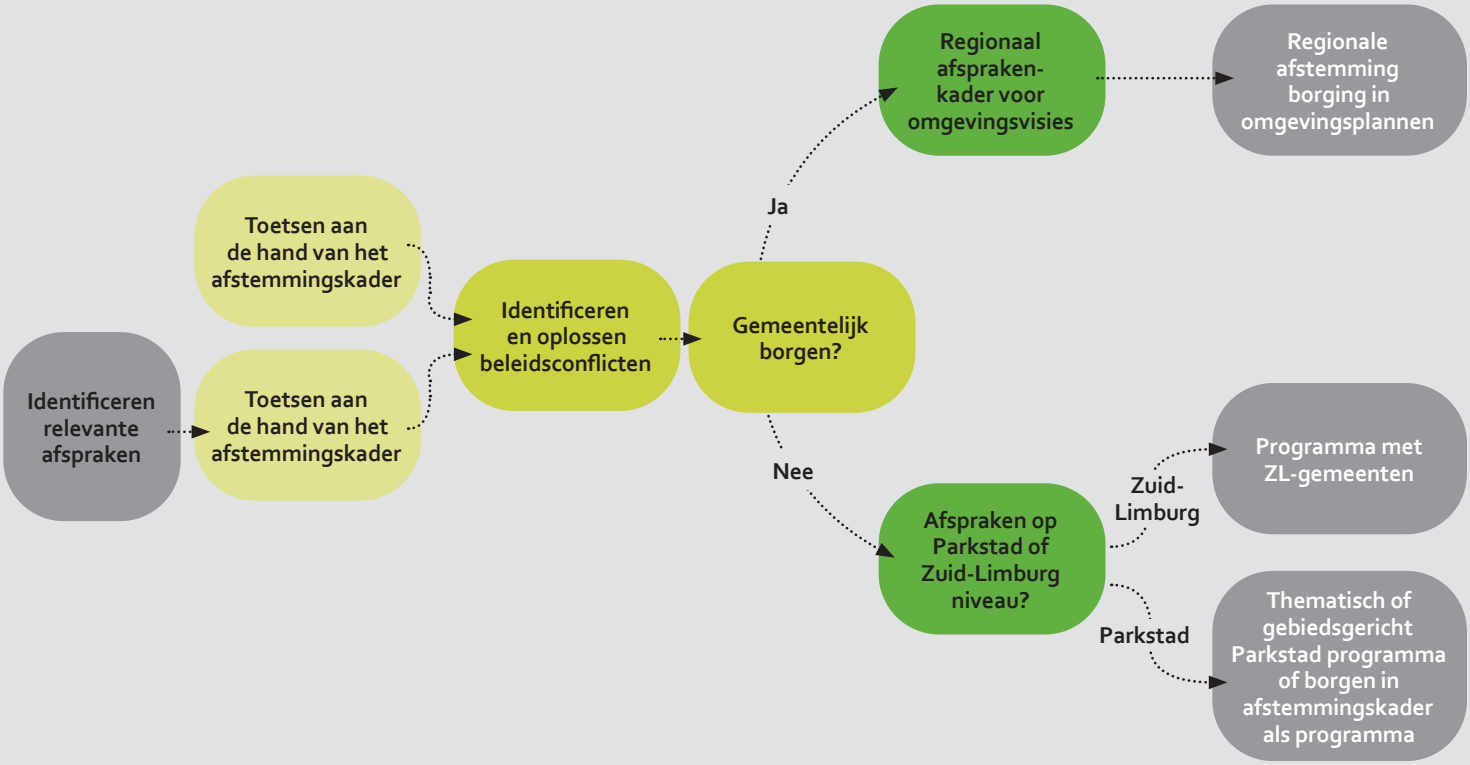

de NOVEX, het traject "Zuid-Limburg in Euregionale Context" en niet op de laatste plaats de gemeentelijke omgevingsvisietrajecten. Die laatstgenoemde trajecten kennen ieder hun eigen dynamiek en tempo, waarbij we ervan uitgaan dat deze wel allemaal voor 1 januari 2025 afgerond moeten zijn. Daarom zullen wij per januari 2025 al kijken of de uitkomsten uit deze trajecten aanleiding geven tot een eerdere actualisatie van het regionaal afstemmingskader."

Bestuurlijke integraliteit

De Bestuurscommissies in de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad sturen ontwikkelingen in de regio mede op basis van de afspraken die zijn vastgesteld in de regionale structuurvisies. Daarbij richten ze zich volledig op hun respectievelijke domein. Omdat het Afstemmingskader een integraal visiestuk is, omvat het daarmee alle domeinen van de bestuurscommissies. We gaan er vanuit dat de huidige structuur zonder problemen kan functioneren in de nieuwe context.

De bestuurscommissies blijven toezien op hun thematische verantwoordelijkheden. Dat geldt voor het voorbereiden en toetsen van ontwikkelingen en voor het voorbereiden van een thematische aanpassing van het afstemmingskader. De bestuurssecretarissen zorgen voor de onderlinge afstemming en het agenderen van relevante thematische ontwikkelingen in de andere bestuurscommissies, waar nodig in afstemming met de commissievoorzitter.

De status van de regionale structuurvisies

De regionale structuurvisies 'Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg' (SVREZL) en 'Wonen Zuid-Limburg' krijgen volgens het overgangsrecht bij inwerkingtreding van de Omgevingswet de status van een gebiedsgericht onverplicht programma.[2] In dit regionaal afstemmingskader is daarnaast expliciet benoemd dat de inhoud van deze structuurvisies bij de vaststelling van dit regionaal afstemmingskader niet ter discussie staat. Bij de actualisatie van de structuurvisies moet overwogen worden welke elementen hieruit moeten landen in dit regionaal afstemmingskader (en daarmee de GOVI's) en welke in een eventueel nieuw sectoraal programma.

De intergemeentelijke structuurvisie 'Parkstad Limburg – ruimte voor park & stad' valt niet onder het overgangsrecht, omdat de vaststelling hiervan te ver in het verleden ligt. Deze structuurvisie komt daarom te vervallen op het moment dat de gemeenten hun gemeentelijke omgevingsvisie vaststellen. Dit regionaal afstemmingskader is inhoudelijk gezien de opvolger van de intergemeentelijke structuurvisie.

Naar een '2.0-versie' van het regionaal afstemmingskader

Parallel aan het uitwerken van de GOVI's wordt dit regionaal afstemmingskader geactualiseerd en geconcretiseerd. Dit betreft een actualisatie van de inhoud en een verkenning van de status die de volgende versie van dit stuk moet krijgen. Met andere woorden: blijft het regionaal afstemmingskader een buitenwettelijk afsprakenkader als bouwsteen voor

[2] Zie: https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsvisie-gemeente/bestaand-gemeentelijk-beleid-omgevingswet/

de GOVI's, of krijgt het een wettelijke status onder de Omgevingswet als gebiedsgericht programma. Om tot een goed beargumenteerd voorstel te komen voor het al dan niet toekennen van de status programma, worden beide opties goed tegen elkaar afgewogen waaraan een inventarisatie van gemeentelijke, regionale en provinciale belangen ten grondslag ligt.

Uitgangspunt is om het regionaal afstemmingskader 'van onderop' vorm te geven en dus in ieder geval door de colleges/bestuurscommissie(s) en gemeenteraden te laten vaststellen. Regionale stakeholders worden betrokken bij de totstandkoming door hen gedurende het proces te informeren en consulteren.

Gebiedsgerichte uitwerking
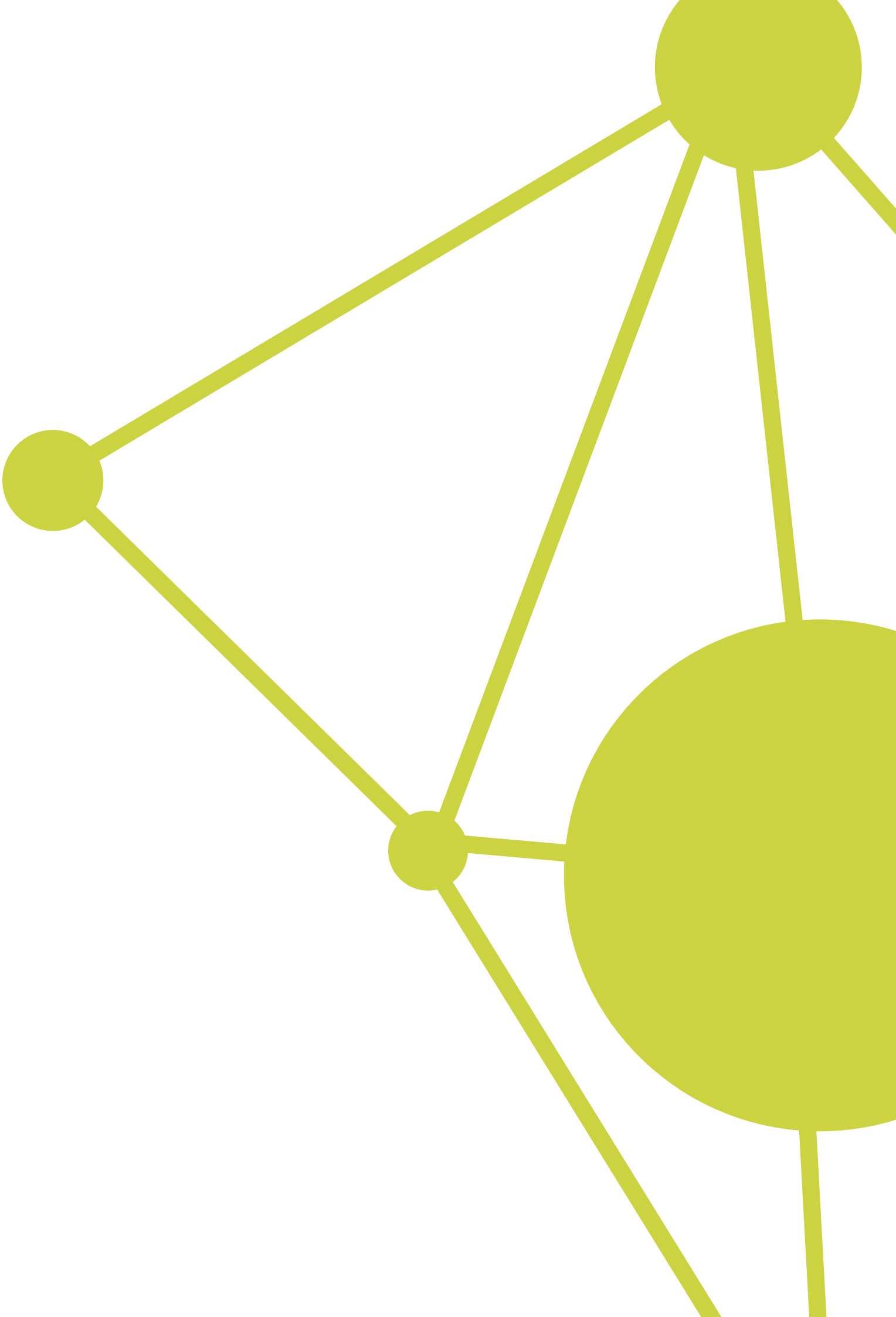
Het voordeel van een regionale samenwerking is dat we samen werk kunnen maken van grote opgaven. Vereend kunnen we effectiever en efficiënter de grote vraagstukken en transities in Parkstad aanpakken. Daarom pakken we door op de gebiedsgerichte uitwerking die we ook in de Intergemeentelijke structuurvisie al gebruikten. Daarbij kijken we specifiek naar gemeentegrensoverschrijdende vraagstukken. De gebiedsgerichte uitwerking vindt in samenwerking met de gemeenten plaats. In de volgende versie van dit regionaal afstemmingskader worden, als resultaat van deze uitwerking, een aantal deelgebieden opgenomen.
.